

DABARTIES BILDESIUOS

Lietuvos valdžios cenzorius labai stropiai seka spaudą ir nepraleidžia nei vienos žinutės ar straipsnio iš užsienio, kur rašo apie lenkų ar vokiečių politiką. "XX Amžius", Lietuvos katalikų dienraštis labai retai kada išeina be tuščių vietų. Tai vis lenkų lietuvių diplomatinę santykių pasekos.

Vyskupas Curley Pasmerkė Hitlerį

Washington, D. C., lapkričio 14 — Vyskupas Michael J. Curley, Baltimore arkivyskupas griežtai pasmerkė Hitlerį ir jo propagandos ministrą Goebbelsą už katalikų ir žydų persekiojimą Vokietijoje. Vyskupas Curley pareiškė, kad jeigu Hitleriui arba jo ministriui nepatinka jo pasakymas apie nacius, tai jie gali kreiptis pas valstybės sekretorių Hull, taip kaip jie padarė, kada Kardinalas Mundelein juos kritikavo. Vyskupas Curley atsisakė į visus katalikus ir visus kitus pakelti balsą prieš nacius, kaip kad jis padarė.

Vokietija Lietuvai Nepuolimo Pakto Nesiūliusi

Kaunas — Iš Paryžiaus pranešama, kad prancūzų spauda iš Varšuvos šaltinių skelbia, esą Vokietija oficialiai siūliusi Lietuvai nepuolimo pakto šitokiomis sąlygomis:

1) Lietuva turinti atsiskirti nepuolimo pakto su Sovietų Rusija, 2) turinti didžiąją ūkio produktų eksportuoti į Vokietiją ir 3) Klaipėdos kraštą turinti formuoti į laisvą teritoriją.

Iš Londono pranešama, kad anglų spauda taip pat iš Varšuvos šaltinių skelbia panašias žinias.

Šitos žinios esą pramanytos. Nei tokių, nei panašių siūlymų bei sąlygų Lietuva nėra iš nieko gavusi.

Naciai Išniekino Marijos Stovylą

Munich, Vokietija, lapkričio 14 — Vakar katalikai susirinko į Šv. Marijos aikštę, kur Marijos garbei yra pastatyta stovyla, paminėti 300 metų nuo pastatymo tos stovylos sukaktį. Susirinkę naciai nuplėšė stovylos papuošalus ir sumundžiojo. Policija matė kada naciai darė tą vandališką darbą, bet nieko nesakė ir nedarė, kad juos sulaikyti. Tas parodo, kad nacių teroras daromas su valdžios žinia ir pritarimu. Jeigu būtų kitaip, tai valdžia isakytu vandalus - teroristus nacius areštuoti.

VAŽIUOKITE

LIETUVON
Per
DARBININKO
LAIVAKORCIŲ

Katalikas, kuris neremia katalikiškos spaudos, neturi teisės vadintis geru Bažnyčios vaiku.

Vyskupas Ketteleris

EINA NUO 1915 METŲ TEL. SOUTH Boston 2680

ANTRADIENIS (Tuesday) LAPKRIČIO (November) 15 D., 1938 M., Nr. 87.

TEL. SOUTH Boston 2680 KAINA 5 CENTAI

Nuteistiems Jesučio Žudikams Direktorijos Komisija Pripažino Balsavimo Teises

Klaipėda, lapkričio 11 d. Po eilės demonstracijų, Klaipėdos vokiečių katekizacijos apimimo. Rinkiminiai vokiečių katekizacijos 29 kandidatų sąrašą Neumanas išstatytas pirmuoju kandidatu. Seimelio rinkimų komisija Jesučio žudikams, kurie buvo Lietuvos teismo nuteisti ir po atlikimo dalies bausmės amnestuoti, pripažino rinkimų teises. Ažitatorių sukurstyti kelių mokyklų mokiniai atsisakė mokytis lietuviškai, išmetė iš mokyklos valstybės ženklą.

Pažymėtina, kad šiomis dienomis pas Prezidentą ir Vyriausybės narius lankėsi Klaipėdos krašto lietuvių organizacijų atstovai.

Vilniaus Lietuvių Studentai Prašo Švietimosi Ir Kultūrinės Teisių

Vilnius, lapkričio 7 d. apie 100 Vilniaus lietuvių studentų pasiuntė Lenkijos prezidentui memorialą, prašydami grąžinti lietuviams švietimosi ir kultūrinės teises.

Mirė Turkijos Prezidentas

Istanbulas, Turkija — Šiomis dienomis po ilgos ligos mirė Turkijos įkūrėjas, vienas žymiausių politikų, Turkijos prezidentas Mustapha Kemal Atatürk, 58 m. amžiaus.

Kai žinome, po pasaulinio karo Turkija buvo suirusi. Mustapha Kemal, būdamas kariuomenės vadas, puolėsi sutvarkyti savo kraštą. Nugalėjęs graikus, Kemal pasiskelbė diktatoriumi. Jis tuojuo panaikino daugumą taisyklių, pravedė socialines ir ekonomines reformas. Kemal pasirodė tikras vadas. Jo vardas yra minimas visoje Turkijoje ir visame pasaulyje.

Terorizuojami Žydai Apgulė Jung. Valstybių Konsulatą

Berlynas, Vokietija, lapkričio 14 — Terorizuojami žydai apgulė Jung. Valstybių konsulatą ir prašo, kad kuogreičiausia išduotu visas išvažiuoti iš Vokietijos. Žydai su ašaromis skundžiasi padėtimi. Kiti žydai ateina į Konsulatą ir prašo apsaugos.

Vokietijos Konsulatai Policijos Saugojami

New Yorke, Bostone ir kituose didmiesčiuose policija saugo Vokietijos konsulatų, nes prisibijoma, kad kas neatkeršytų vokiečiams naciams už persekiojimą žydų. Bostone Vokietijos konsulatą jau gavo grasinimą. Jo ofisas yra 131 State St.

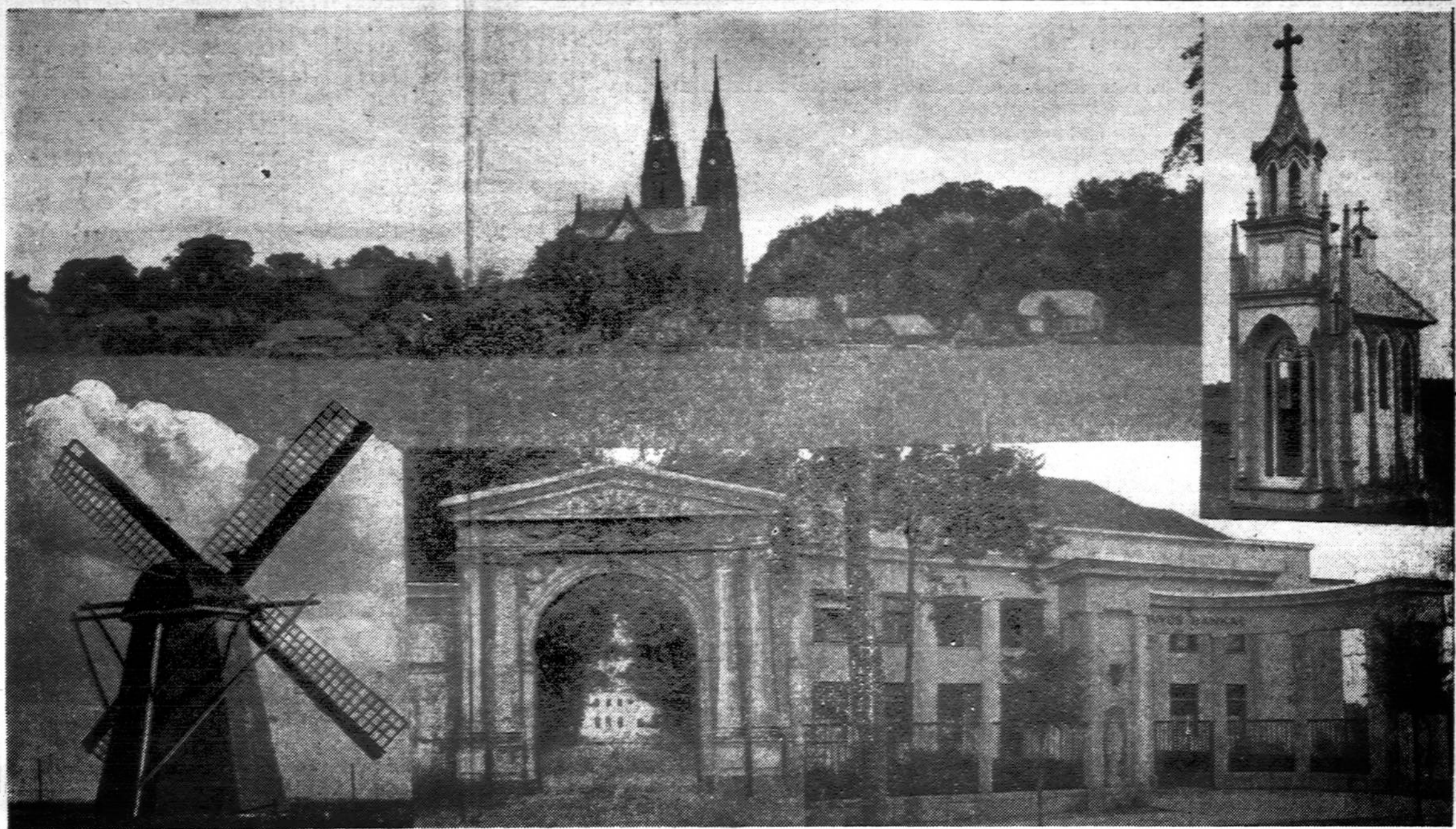
Neumanas Lankėsi Berlyne

Rygiškis "S." rašo, kad šiomis dienomis Klaipėdos vokiečių katekizacijos partijos "Meimeldische Kulturverband" vadas Dr. Neumanas lankėsi Berlyne.

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ R. K. SVENTO JUOZAPO DARBININKŲ SĄJUNGOS ORGANAS

LITHUANIAN NEWS
Published every
TUESDAY and FRIDAY
366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Šių dienų Žemaitija. (Viršuje) bendras Švėkšnos miestelio vaizdas, (aukštai kampe) prie Pašilės kelio koplytėlė, būdingas vėjo malūnas, (apačioje viduryje) Švėkšnos parko vaizdas ir greta naujieji Lietuvos Banko rūmai Tauragėje. VDV

ŠV. TĖVAS BEATIFIKAVO AMERIKIETĘ VIENUOLĘ

Vatikano Miestas, lapkričio 14 — Vakar, Šv. Petro Katedroje, Šv. Tėvas, Popiežius Pijus XI atlaikė beatifikavimo pamaldas ir paskelbė palaimintą Šv. Sirdies Misiонерų Seserų Kongregacijos įsteigėją, vienuolę motiną Prancišką Ksaverą Cabrini, kuri mirė 1917 m. Columbus ligoninėje, Chicagoje.

Palaimintoji vienuolė Cabrini, gyva būdama pasižymėjo gražiu darbu, o vėliau tarp savo tautiečių įtelių. 1880 m. vienuolė Cabrini sušaukė būrelį į namus, Codogno, Italijoje, lapkričio 11 d. ir įsteigė Šv. Sirdies Seserų Kongregaciją. 1888 m. tos kongregacijos įsteigėja atvyko į Jung. Valstybes.

Beatifikavimo iškilmės dalyvavo ir Chicago's Kardinalas Mundelein, kuris

Naujos Dalybos "Saulės Nusileidimas"

Sekmadienį, lapkričio 13 d., per radio kalbėjo kun. Charles E. Coughlin apie nereikšmingus ir šios šalies reikalus. Jis pareiškė, kad pereinamojo laikotarpio rinkimai užrašė ant sienos, kad 1940 m. įvyks Naujos Dalybos "saulės nusileidimas". Kun. Coughlin pasmerkė tuos, kurie garbina "auksinį verslį", ir taipgi pasmerkė dabartinę netikslią finansinę sistemą. Jis rodydamas, kad 14,000,000 darbininkų yra be darbo.

WPA, jis sako, yra blogas užvadotojas pastovių darbų, ir pereiti rinkimai narode, kad žmonės pradeda įkirti toki tvarka. Visi pripažino, kad laikinai WPA reikalinga, bet neilgam.

20 metų atgal dalyvavo vienuolės - motinos Cabrini laidotuviuose. J. E. Kardinalas Mundelein atnašavo beatifikavimo iškilmingas

šv. mišias ir pasakė pamokslą, kuris buvo transliuojamas per radio ir kurio klausėsi milijonai žmonių.

Tai pirmas įvykis, kad po 20 metų mirimo kandidatė būtų paskelbta Palaimintoji. Šv. Teresė (Mažoji Geležė) buvo beatifikuota tik praėjus 25 metams nuo jos mirimo.

Trūksta Maisto Rusijoje

Maskva, Rusija, lapkričio 14 — Sovietų komisari susirūpinę maisto ir drabužių trūkumu Rusijoje. Premieras V. M. Molotov pripažįsta, kad šiais metais derlius buvo daug mažesnis, negu pereinamais metais. Komisarai, kurių vadovybėje yra visa industrija, pradėjo siūlyti įvairias pinigines dovanas darbininkams, kad tik padidintų produkciją. Bet ekspertai sako, kad tie pinigai neturės vertės, jeigu nebus ką pirkti. Eilės žmonių stovi gatvėse prie krautuvių nuo 6 val. ryto, o krautuvių atsidaro tik 10 val., kad gautų reikalingų daiktų nusipirkti. Sviesto svaras, kurio nevisada galima gauti, kainuoja \$1.50. Pigiausias kostiumas kainuoja \$40.00. Tiek darbininkas neuždėba per mėnesį. Marškiniai kainuoja nuo \$6.00 iki \$20. Pora čėverų — nuo \$7 iki \$30.

Darbininkui pragyventi Rusijoje neįmanoma.

Reikalauja Skirti Du Bilijonų Apsiginklavinimui

Washington, D. C., lapkričio 14 — Kariuomenės ir laivyno ekspertai ragina prezidentą Rooseveltą, kad jis reikalautų, kad Kongresas skirtų du bilijonų dolerių apsiginklavinimui nuo užsienių, kurie grasina Jung. Valstybėms.

Reikalauja Skirti Du Bilijonų Apsiginklavinimui

Washington, D. C., lapkričio 14 — Kariuomenės ir laivyno ekspertai ragina prezidentą Rooseveltą, kad jis reikalautų, kad Kongresas skirtų du bilijonų dolerių apsiginklavinimui nuo užsienių, kurie grasina Jung. Valstybėms.

Ispanijos Nacionalistų Nauji Laimėjimai

Hendaye, Prancūzijos-Ispanijos rubežius, lapkričio 14 — Ispanijos nacionalistai užėmė daugiau nei 4 mylių Ebro upės apylinkėje teritoriją, kur sueina svarbiausieji vieškeliai. Nacionalistai užėmė Pahmares strateginę viršūnę, 8 mylios į šiaurę nuo Gandesa.

Ispanijos radikalai turi tik mažesnius kelius savo kontrolėje tarp Fatarella ir Flix.

Nacionalistų lakūnai taipgi apšaudė radikalų sostinę Barceloną ir Valenciją.

Naciai Išvarė Iš Mokyklų Visus Žydus Studentus

Berlynas, Vokietija, lapkričio 14 — Švietimo ministerio Bernhard Rust įsakymu, prašalinta iš universitetų, technikos mokyklų ir kitų aukštesniųjų mokslo įstaigų visi žydai studentai. Žydams uždrausta grįžti į tas mokyklas. Vaikai nuo 6 iki 14 metų amžiaus turi išeiti iš valdiškų mokyklų ir eiti į žydų privačias mokyklas užbaigti pradinį mokslą.

6,600.000 Šeimų Gauna J. V. Valdžios Pašalpą

Washington, D. C., lapkričio 14 — Socialės apdraudos tarybos apskaičiavimu, Jung. Valstybės rugsėjo mėn. 6,600,000 šeimų, kurios atstovauja 21,300,000 asmenų, gavo valdžios pašalpą.

Vilnių Konfiskavo Lenkų Laikraščius

Kaip rašo "Kurj. Wilenski", buvo konfiskuoti visi vietiniai Vilniaus lenkų laikraščiai, išskyrus tik "Głos Narodowy". Vis tie rinkimai...

Barbariškas Katalikų Ir Žydų Persekiojimas Vokietijoje

Pereitos savaitės pabaigoje, Vokietijos naciai barbariškai puolė ir terorizavo katalikus ir žydus. Munich ir kituose miestuose. Nacių pasiutimas padidėjo, kada nebesivaldė dėl žydų persekiojimo Vokietijoje ir Austrijoje žydukas Paryžiuje nušovė Vokietijos ambasados sekretorių Ernest von Rath. Smerktnas žyduko žgis, bet ką ei kalti kiti, kad jie turi mokėti aukščiausias bausmes gyvybėmis ir pinigais.

Vokietijos valdžia tuojuo uždėjo žydams piniginę bausmę \$400,000,000; žydams uždraudė daryti prekybą; uždrausta lankyti teatrų, koncertus, judaumuosius paveikslus; uždrausta būti kokios nors įstaigos viršininku. Taipgi naciai sudegino daug žydų sinagogų.

Naciai sudegino sinagogas, išdaužė langus ir pridare kitokių nuostolių bekeršdami žydams, ir dabar valdžia išleido dekretą, kad nacių padarytus nuostolius turi padengti žydai.

Munich, kur įvyko keturių valstybių diplomatų konferencija, naciai puolė J. E. Kardinalą von Faulhaber ir išdaužė visus jo rūmų langus. Nacius sukurstęs Adolfas Wagner, kuris nacių barbariško žygio išvakarėse, kalbėjęs 5,000 minia ir skaitęs Kardinalo laiška, kuriame jis prašęs policijos apsaugos. Wagner vietoj duoti policijos apsaugą savo kalba sukurstė nacius prieš J. E. Kardinalą taib, kad rytojaus diena naciai apsupo rūmus ir išdaužė visus langus.

Šis Kardinalo Faulhaber užpuolimas yra tik pasikartojimas spalio 8 d., kada buvo užpuoltas ir sužeistas Austrijos Kardinalas Innitzeris. Vienojo naciai ne tik išdaužė Kardinalo rūmų langus, bet ir patį Kardinalą sužeidė.

Visas civilizotas pasaulis smerkia Vokietijos nacių barbariškumą. Kur eina Vokietija? Tą klausimą stato net ir patys vokiečiai, gyvenantieji Jung. Valstybėse.

Areštavo 2,000 Žydų Berlyne

Vokietijos valdžia areštavo mokesniais kiekvieną turtingesnį žydą. Reikalauja, kad iki 150,000 markių (apie \$60,000) sumokėtų kiekvienas turtingesnis žydas padengti nacių padarytus nuostolius patiems žydams. Vien Berlyne areštuota apie 2,000 žydų.

Protestai Prieš Vokietijos Nacius

Jung. Valstybėse kilo banga protestų prieš Vokietijos nacių barbariškumą. Smerkiančiomis kalbomis išėjo įžymūs šios šalies vadai. Daugiausiai pasmerkimo susilaukė Vokietijos propagandos ministeris Goebbels, kuris pateisino nacių riaušes prieš žydus.

Japonija Atmetė Trijų Valstybių Protestą

Tokio, Japonija, lapkričio 14 — Japonija atmetė Jung. Valstybių, Anglijos ir Prancūzijos protestą dėl uždarymo Yangtze upės komercijiniam susisiekimui. Japonija įrodinėja, kad ji uždare tą upę ne tik kitoms valstybėms, bet ir sau. Ji palaiko susisiekimą tik grynai kariniams reikálams.

Laiškas iš Lietuvos

Norėdamas pasidalinti savo išpuodžiais su Jumis, mano brangūs giminės, prieštariai, pažįstamieji ir geradariai Amerikoje gyvenantieji, štai Jums siunčiu žiupsnelį tų išpuodžių ir pergyvenimų. Sunku man kiekvienam rašyti po laišką. Taigi tebūna šis laiškas mano geriausių linkimų, sveikinimų ir dėkingumo jausmų kuklus nešėjas Jums visiems.

Nuostabiai greitai slenka gyvenimo dienos, todėl nepajutau, kaip praėjo beveik du mėnesiai nuo to vakaro, kai nuvargęs iš ilgos kelionės išlipau su savo bagažais Kauno stotyje. Įvairūs jausmai apėmė mane besidairant po tą naują aplinką, kurioje man teks darbuotis kokį laiką. Štai jau antrą kartą grįžtu Lietuvon, į Jėzuitų Gimnaziją, ištįsti pagalbos ranką sunkiai dirbantiems Jėzuitams Lietuvoje. Pirmą kartą buvau atvažiavęs dar būdamas klieriku, sunkiais gimnazijos kūrimosi laikais. Dabar, po vienuolikos metų atvykau kaip kunigas. Kilnūs troškimai ir pasiryžimai kilo krūtinėje veikti, dirbti, pasiaukoti savųjų žmonių gerovei.

TRYJ DIENOS LIURDE

Iš kelionės išpuodžių, ypač neužmirštini ar ne bus tie, kuriuos teko patirti Liurde, Dievo Motinos Šventovėje, Prancūzijoje, kur turėjau laimės pabūti tris dienas. Kasdien dalyvavau iškilmingose apeigose su kitais maldininkais, suvažiavusiai iš viso pasaulio. Aplink šventovę ir grota didžiausias žmonių sambrūdis. Visur matyti ligočių, nešikų, maldininkų... Ten aukštai gailestingoji Motina, apsupta mirgančiomis žvakėmis, švelniai žvilgsniu žvelgia žemyn į savo maldaujančius vaikus, kurių veiduose matyti gyvas tikėjimas ir didžiausias Ją pasitikėjimas. Visi šnibžda "Sveika Marija" — visų rankose rožančius — visų akys pakeltos į Marijos statulą — karštos maldos veržiasi iš visų krūtinų. Išpuodingiausioji ir didžiausioji įtempimo valanda, kai kunigas eina

procesijoje su Šv. Sakramentu ir sustojęs, laimina kiekvieną ligonį. Man besiprieteliai, pažįstamieji ir nelaiminguosius, lyg ir išgirdau aklojo iš Jeriko duslų šauksmą: "Jėzaus, Dovi-pergyvenimų. Sunku man kiekvienam rašyti po laišką. Taigi tebūna šis laiškas mano geriausių linkimų, sveikinimų ir dėkingumo jausmų kuklus nešėjas Jums visiems."

"Viešpatie, jei nori, gali mane pagydyti!" Lyg ir stoji man prieš akis toji pilna tikėjimo moteriškė serganti dvylika metų kraujo plūdimu, parpuolusi prie Jėzaus kojų; matau Jėzų laikantį Jairo numirusios dukters ranką, girdžiu Jo balsą: "Mergaitė, kelkis!" Ar tai ne tas pats Viešpats, kuris kadaise vaikščiojo žmonių tarpe gera darydamas, čia pat yra nešamas Šv. Sakramente! Tikrai jaudinantis vaizdas! Visa erdvi aikštė prikimšta vežimėlių, kuriuose guli akli, raiši, suparalyžuoti, sergantieji neišgydomomis ligomis. Jų visų širdys šaukte šaukia prašinančiam Jėzui: "Viešpatie, jei nori gali mane sveiką padaryti!" Skaisti viltis susižibėjusi akyse; nekantriai laukia atsakymo ir Kristaus palaimos, ir vėl, su giliu atsidusėjimu ir šventu pasidavimu Dievo Valiai, puola atgal, užsimerkia akis ir tyliai meldžiasi: "Viešpatie, jei tu taurė negali praeiti mano negerta, tebūnie Tavo Valia". Nors Viešpats tomis dienomis nė vieno žmogaus nepagydydė mano akivaizdoje, tačiau labai aiškiai buvo matoma ligoninių veiduose šventas suraminimas ir kantrus pasidavimas Dievo Valiai. Viešpats myli sergančius, nes jie yra panašesni į "Sopulių Vyra". Didžiausioji blogybė pasaulyje nėra skausmas, liga, kentėjimas, bet savo sielą prarasti. Ypatinai jaudina vaizdai buvo vakarais, žvaigždėms mirgant danguje, kai tūkstančiai ejo procesijoje su liepsnojančiomis žvakėmis žvilksniais, kurias galingai skambėjo maldininkų giesmė: "Sveika, sveika, sveika Marija!" Tai karštas šaukimas, kuris veržėsi iš Mariją iš kiekvieno maldininko širdies gelmių. Jų

Kun. Pranciškus Aukštikalnis, S. J. Šis vaizdas prisiūtas iš Liurdo, Dievo Motinos šventovės, Prancūzijos kleb. kun. P. Virmauskui.

širdys plėčiasi iš meilės, laikų idėjų bei naujų tikėdėngumo, ir amžinosios laimės ilgesio. Jaunas, senas, vyras, moteris, visi jo ir greitai laiku visoje Lietuvoje sužaliavo. Saujelė rijos. Ir gauni išpuodį, kad jau dangus prisiartina arčiau žemės. Štai jau Marijda, Danguos Karalienė, lenkiasi ir maloniai ištisia savo ranką laiminti ir suraminti savo vaikus.

KAUNAS ATNAUJINĖS SAVO VEIDĄ

Kauną pamačiau visai kitokią, negu tikėjau. Mat, žymiai atnaujino jis savo veidą ir gražiai pasipuošęs, išdidžiai džiaugiasi savo puikiais, moderniškais rūmais, namais, krautuvėmis, autobusais, gražiais apsirengusiais ir begalo mandagiais policijantais ir tt. Žaliasis Kalnas jau yra gražiausioji miesto dalis. Prisikėlimo bažnyčia, kuriai daugelis Amerikoj gyvenančių yra aukavę, traukte traukia visų dėmesį savo imponuojančiu stiliumi. Gaila, kad dar neužbaigta! Koks džiaugsmas buvo man pamatyti, kaip puikiai išsivystė mūsų gimnazija čia Kaune! Joje mokosi dabar virš 500 moksleivių, o bendrabūtyje yra pusantro šimto. Gražiausiai, moderniškai įtaisyta, ji džiaugiasi dideliu zoologijos ir gamtos mokslo muziejumi, fizikos laboratorija, šviesiais ir erdviais klasės kambariais, didžiule sale, kurioje ir yra rodomi krutameji paveikslai.

Gal ir būtų įdomu Amerikoj gyvenantiems atskleisti istorijos lapus, kad pažiūrėjus, ką Jėzuitai praeityje yra nuveikę čia pat Kaune? Išties du šimtmečius stipriai jie veikė religinį kauniškių gyvenimą. 125 metus beauklėdami jų vaikus su jais iškentė visus karų, marų ir bado vargus, jie tiek glaudžiai suaugo su šiuo miestu, kad metus į jo istoriją žvilgsnį jų nepastebėti negalima. Cituotu čia iš Jėzuitų išleisto žurnalo gimnazijos pirmojo dešimtmečio sukaktuvių proga. "Šešiolikto amžiaus gale ko ne visas Kaunas buvo užlietas protestantizmo bangos. Daugybė Prūsų bei Vokietijos pirklių šalia įvairių kitų prekių vežė Lietuvą ir naujųjų

nus paguodos sakramentus. Tais maro metais įsmaginės maras paguldė dvyliką Jėzuitų. Kolegijoje nebeliko nė vieno gyvo žmogaus.

"Iš naujo grįžo Jėzuitai į Kauną. Kėdainiuose atidaroma misija ir mokykla. Ypač smarkiai išauga Kauno mokykla. Apaštališki darbai skrieja vis platesniu ratu. Po Jėzuitų ordeno uždarymo, (1773 met.) bažnyčia, namai, mokykla ir visas turtas perėjo Švietimo Komisijos žinion. Mokykloje darbas buvo varomas toliau, daugiausia buvusių Jėzuitų jėgomis. Rusai, 1795 m. užėmė Lietuvą, iš pradžios paliko katalikams bažnyčią ir mokyklą prie jos. Toje mokykloje porą metų dirbo mokytojo darbu ir žymusis poetas Adomas Mickevičius. Bet jau 1824 m. bažnyčia pavesta cerkvei, paskui "vasaros soboru", mokykla uždaryta, o jos rūmuose apsigyveno pravoslavų dvasininkai su savo archieju.

"Taip buvo iki Didžiojo Karo. 1915 m. rusų dvasininkams išsikraustant kilo namuose gaisras. Išdegė dešimties bokštas ir rytų sparnas. Karo metu bažnyčia labai nukentėjo nuo vokiečių šūvių. Bažnyčioje karo metu buvo belaisvių stovykla. 1923 metais, po 150 metų pertraukos, Kaune vėl įsikūrė Jėzuitai. Pirmasis buvo T. Ben. Andruska. Po dviejų mėnesių atvažiavo T. Kipas. Pradėjo milžiniškas remonto darbas ir 1924 metais atidaryta pirmoji klasė, kurios pirmasis mokytojas buvo Tėvas Mešlis S. J. Gimnazijos reikalais rūpinosi T. Kipas".

Toki trumpai yra Kauno Jėzuitų istorija. Dirba, triūsa visi šiomis dienomis; leidžia Jėzaus Širdies "Žvaigždės" laikraštį ir "Misijas". Be to, Jėzuitai praturtino mūsų religinę literatūrą, išleidę jau kelias dešimtis knygų. Suprasdami, kad religiniam mūsų krašto atgimimui yra būtinas reikalingas suorganizuoti didžiulę maldos galybę, jie ypač rūpinasi Maldos ir Vyrų Apaštaltavimu ir Eucharistijos Karžygiais. Kitas labai svarbus darbas, tai misijų bei rekollekcijų vedimas. Intelligentams-tėms kas savaitę duodama konferencijos. Tad galima tikėtis, kad Jėzuitai, Dievo padėdami, ateityje dar daugiau galės bendradarbiauti religiniame Lietuvos atgimime — viso krašto labui".

LIETUVOS PROVINCIJOJE

Rugpjūčio mėn. man teko nuvažiuoti į Pivašiūnus. Džukų krašte, sakyti pamokslus Atlaidų proga. Bažnyčia labai sena. Žmonių suvažiavo apie 5000. Vargšai žmoneliai! Motinos su vaikais — viena kita basomis kojomis, net ir bažnyčioje. Veidai sunkauso vargo išvagoti; jų rankos nuo kieto darbo surambėjusios. Karts nuo karto sėdi jos ant bažnyčios grindų pasilsėti. O dar daugiau jų pastebėjau keliaklupščiais slenkančiais didįjį altorių. Ir gieda tie gerieji džukeliai taip savotiškai ir primityviai, kad graudu pasidaro žmogui to sielos skundo besiklausant. Ypač įdomu man buvo regėti tą

LIETUVOS ŽINIOS

Ginčijos Dėl Merginų Ir Užmušė Žmogų

Alytaus apskr., Jėzno vl., Krasnopolio pr. mokykloje, balandžio 25 d. buvo vakaruškos. Taro Palionio ir Jundo kilo ginčas dėl merginų. Juos perskyrė Stanišauskis. Einant namo Palionis iš brolio eigulio revolverio pradėjo šaudyti. Jundas manė, kad šauda Stanišauskis, ir prisivijęs jį pradėjo tvoti su lazda. Stanišauskis leidosi bėgti. Palionis, manvdamas, kad bėga Jundas, nes naktį nepažino, paleido į jį šūvį, ir nušovė savo draugą Stanišauskį, kuris rytą rastas negyvas. Kauno Apyg. Teismas už tai Palionį nubaudė 4 met. s. d. kalėjimo.

Perkūno Auka

Paliepiei, Butrimonių valsč. Šio kaimo ūkininkas Dzedzevičius Vincas spalio 9 d., užėmęs didesniąją lietuvių perkūnais išėjo pas galvijus. Kelyje jį užklupo lietus ir trenkė perkūnas. Dzedzevičius buvo vietoje užmuštas. Žmonės stebisi dėl tokios vėlyvo perkūno nelaimės.

— Sėtoj mirė seniausia Lietuvoje žydė E. Milerienė, kuri buvo sulaukusi 113 m. amžiaus.

raukšlėtas, tačiau akys jos maloniai šypsosi. Kalbu apie vargingą ūkininko gyvenimą, kaip jis priverstas sunkiai dirbti, prakaituoti ir metų bala mažai ir teturi parodyti dėl viso savo vargo. Ji man atsakė: "Vot, ar tai negalima Jonui Dievarkliai Lietuvos pleitais vargšai "vėjo švilpti, saulės kepinti, lietaus lyti" piemenėliai nedrausai meta mums žvilgsnį. Bežiūrėdamas į juos negalėjau nepagalvoti apie Amerikos vaikus. Kaip jie menkai įvertina lengvesnes gyvenimo sąlygas, kurios visiems vaikams Amerikoje duoda progos eiti į mokyklą, laimėti, apsišviesti! Beja, tas traukymasis ilgas kilometrų arkliais tai ne juokai! Gražiausiai pakrato "Amerikono" kaulus, daugiau pripratusio automobiliu arba busais važinėti!"

Teko neseniai kalbėti su viena senute. Veidas su-

Na, tuo tarpu užteks. Linkiu Jums visiems viso gerbiliai arba busais važinėti! rasis Dievas!

Nuoširdžiai, Pranas Aukštikalnis, S. J.

VALGOMŲJŲ DAIKTŲ KRAUTUVES

Pirkti pas biznierių mėsą, vaisius, daržoves ir kitokius daiktus, kurie skelbiami "Darbininke" apsimoka, nes jie parduoda šviežius produktus ir maloniai patarnauja. Nuėję į bilę kurią krautuvę pasakykite, kad jų skelbima matėte "Darbininke".

Povilas Bushmanas

48 CRESCENT AVENUE,
Telephone COLUMBIA 6702
29 SAVIN HILL AVENUE,
DORCHESTER, MASS.

Perkins Sq. Cash Market

POVILAS BALTRUSIONAS, Sav.
490 Broadway, Tel. SOU 3120
SO. BOSTON, MASS.

K. Sidlauskas

918 E. BROADWAY,
Tel. SOUTH BOSTON 9367
Pristatau ICE CREAMĄ ir užkandžius piknikams ir visokiems parengimams.

Profesionalai, biznierių, pramonininkai, kurie skelbiami "Darbininke" tikrai verti skaitytų paramos. Visi skelbikštės "Darbininke".

Draugijų Valdybų Adresai

LIETUVOS DUKTERŲ DR-JOS
PO GLOBA MOTINOS SVČ.
Pirmininkė — Eva Markienė,
625 E. 8th St., So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 1298
Vice-Pirm. — Ona Venienė,
311 K St., So. Boston, Mass.
Prot. Rašt. — Ona Ivaškenė,
1514 Columbia Rd., So. Boston, Mass.
Fin. Rašt. — Marijona Markonitūtė,
4115 Washington St., Roslindale,
Tel. Parkway 0558-W
Išdėminkė — Ona Stanulitūtė,
105 West 6th St., So. Boston, Mass.
Tvarkdarė — Ona Mizgirdienė,
1512 Columbia Rd., So. Boston.
Kasos Gl. — Marijona Aukštikalnienė,
111 H St., So. Boston, Mass.
Draugija savo susirinkimus laiko kas antrą utarninką mėnesio, 7:30 val. vakare, pobažnytinėj svetainėj. Visais draugijos reikalais kreipkitės pas protokolų raštininkę.

SV. JONO EV. BL. PASALPINES
DRAUGIJOS VALDYBA
Pirmininkas, Juozas Švagdytis,
601 6th St., So. Boston, Mass.
Vice-Pirm. Albinas P. Neviera,
16 Winfield St., So. Boston, Mass.
Prot. Rašt. Jonas Glineckis,
5 Thomas Pk., So. Boston, Mass.
Fin. Rašt. Aleksandras Ivaška,
1514 Columbia Rd., So. Boston, Mass.
Išdėminkas, Andrius Zaleskas,
702 Fifth St., So. Boston, Mass.
Maršalka, Jonas Zalkis,
7 Winfield St., So. Boston, Mass.
Draugija laiko susirinkimus kas trečią nedėdienį kiekvieno mėnesio, 2 val. po pietų. Parapijos salė, 492 E. 7th St., So. Boston, Mass.

CREMO ALE

Padarytas Tam, Kad Patenkinus Visus!

Atėję į tavernus ar restoranus visuomet prašykite CREMO ALE, kuris yra padarytas iš geriausių miežių ir tinkamai įsėdintas.

CREMO galite gauti iš krano ir buteliuose.

Kartą jo paragavę — visuomet norėsite!

Cremo Brewing Co.

BELDEN ST. NEW BRITAIN, CONN.
TEL. NEW BRITAIN, 3700.

DARBININKAS

(THE WORKER)

Published every Tuesday and Friday except Holidays such as New Year, Good Friday, Memorial Day, Independence Day, Labor Day, Thanksgiving and Christmas

by SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 3, 1917, authorized on July 12, 1918

SUBSCRIPTION RATES:		PRENUMERATOS KAINA:	
Domestic yearly	\$4.00	Amerikojje metams	\$4.00
Domestic once per week yearly	\$2.00	Vieną kart savaitėje metams	\$2.00
Foreign yearly	\$5.00	Užsieny metams	\$5.00
Foreign once per week yearly	\$2.50	Užsieny 1 kart savaitėje metams	\$2.50

DARBININKAS

366 West Broadway,

Telephone SOUTH Boston 2680.

South Boston, Mass.

Katalikiškų Knygų Savaitė

Mūsų Kardinolas įsakė, kad ši savaitė būtų pašvęsta katalikiškų knygų ir laikraščių skaitymui ir platinimui. Viešuosie knygynuose bus išdėstytos visos eilės įvairiausių katalikiškų literatūros kūrinių. Jau iš viso tik žingėdumo eiliniam katalikui reikėtų susipažinti su katalikų kūryba ir įsitikinti, kad visose mokslo ir įvairių meno rūšių srityse katalikai niek niek neatsilikę, priešingai, rimto ir sveiko turinio atžvilgiu jie toli viršija kitų pažiūrų rašytojus. Gėmums šieandie verkiant reikia minties sveikatos, nes šių laikų taip vadinamos moderniosios žmonijos galvosena ir skonis per daug jau susmukęs ir pakrikęs.

Apie lietuvius katalikus netenka nė kalbėti, kad jiems labai ir labai privalu atsižvelgti į katalikiškos spaudos rėmimą ir platinimą. Ta pareiga jiems dažnai kalama, o vis dėlto randasi nesuipratėlių, kurie nuolat tai vienu tai kitu prisidėjimu paremia nekatalikų spaudą. Čia juk visiems aišku, kad kiekvienas skatikas, atsidūręs priešų kišenių, padaro dvigubos žalos: ir priešus sustiprina, ir savuosius susilpnina, nes kiek daugiau bus remiama nekatalikų spauda, tiek mažiau katalikiškoji — nėra gi pas žmones tiek ištekliaus, kad visus lygiai palaikytų. Vis kurį nuskriaus. Tad kam gi skriaust saviški?

Čia reikia dar pastebėti, kad visuomenės vadams ir ypač tėvams tenka pasiimti dar viena pareiga: prižiūrėti, ką skaito vaikai ir jaunimas. Mes gerai žinome, kad kiek pasiūgę vaikai ir jaunimas labai mėgsta skaityti. Jie stačiai pasinėrę literatūroje, bet kokioje? Ot čia ir tūno visas pavojus. Bręstančio išsivystymo metu, kas bus įterpta į jaunuolio smegenis, tas pasiliks visam gyvenimui. Jaunimas daugiausiai mėgsta skaityti lengvo turinio knygas. Čia ir protauti kaip ir nereikia, ir padirgintos aistros sukelia savotiško malonumo. Gi šių dienų lengvoji literatūra, ypač briaunantis ir jos sritį komunizmui, yra labai įtartinos vertės. Komunistams, mat, rūpi palaužti jaunimo dorą. Jos nustojęs bet kokiems nedoriems tikslams duodasi pakreipiamas. Tad tėvams reikia nuolat budėti ir žiūrėti, ką vaikai skaito. Suprantama, kad nežinant anglų kalbos, ta pareiga yra sunkoka. Tačiau prie gerų norų ir pasiryžimo vis dėlto daug galima atsiekti. Įtariant, kad vaikai skaito netinkamą literatūrą, geriausia parodyti jų skaitomasias knygas dvasios vadams ar mokytojams.

Tad ne vien suaugusieji, bet ir jaunimas reikia skatinti prie katalikiškų knygų skaitymo. Jos, žinoma, ne visiems patinka, nes jas skaitant reikia ir daugiau galvojimo, ir geiduliai čia nebus sukiršinti, bet užtai kiek ten naudos ir pagalbos doram išsiauklėjimui! Katalikiškoji spauda suteiks sveikatos ir jaunuomenei ir visuomenei.

J. MAŽEIKAS

Abejotinų Vertybių Perkainojimas

Naujos Gairės Europos Valstybių Tarpusaviuos Santykiuos

Prieš dvidešimt metų, valstybės buvo privarguokomet Europos didžiosios valstybės labai sunkiai kvėpavo, pailsusios tarpusavės kruvinose imtynėse — tuometinis Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas — Woodrow Vilsonas metė aiškų demokratinį šūkį: — taika be aneksijų ir kontribucijų, su tautų apsisprendimo teise. Toksai šūkis iš pat pradžių visus pagavo ir sužavėjo, — ypač mažos, ikitol pavergtos tautos. Pas mažas tautas sužibo vilties žiburiai, — kad štai ir mažoms tautoms pasibaigė vergovės gadynė!

Baigėsi didysis Europos karas galutiniu Vokietijos pralaimėjimu. Ir kadangi ir hugalėjusios Vokietijos — buvo išdalinta. Susikū-

rė naujos vidurio Europos valstybės. Ir gal daugiausia Santarvei buvo nusipelnusi — Čeko-Slovakų, naujai besikūrianti valstybė.

Čeko - Slovakams, einant Versalio taika — nieko nebuvo pagailėta. Jiems teko nemaža ir mažumų — net trys milijonai Austrijos vokiečių, nes taip reikalavo naujas, taip sakant — natūralios, naujos valstybės sienos.

Versalio taikos diktutojai tik galvojo — kad dabar priešas sutriuškintas, amžinai, ir joks pavojus taikai jau nebegrės.

Čeko - Slovakija, kaip kultūringa tauta puikiai tvarkėsi ir stiprėjo. Vokiečių priešams buvo nebloga atrama ir tvirtovė. Iš vakarų, anapus Vokietijos stovėjo — mūras — Prancūzija ir Anglija — Rytuose antras mūras — Rusija ir Mažoji Santarvė.

Vokiečių tauta po pralaimėto karo — ilgai skundėsi ir dejavo atvirai. Slinko metai po metų. Užėjo ekonominė krizė ir praėjo — atkiuto ir vokiečiai. Nusikratę Versalio varžtų — atėjus Hitleriui — pradėjo nepaprastai ginkluotis.

Atėjo išsidėtinę 1938 metai! — Pavasaris — Hitleris prisijungia Austriją. Čeko - Slovakija atsiduria tarp replių. Dar keli mėnesiai — ir vokiečiai bruzda pačioje Čeko - Slovakų valstybėje, o Hitleris aiškiai pasisako, kad jis dėl savo tautiečių reikalavimų Čeko - Slovakijoje — nepasiliks abejingas.

Tačiau įvykiai vystėsi begalo greitai — ir jau rugsėjo m. paskutinėmis dienomis ištarus Hitleriui smarkesnius žodžius — rytų ir vakarų „mūrai“ — sudrebėjo ir ėmė siūbuoti.

Čeko - Slovakija savo draugų apleistą — ir net jų padalinta — apsisverkę... Tokie įvykiai nepaprastai sukrėtė visą Europą. Pirmiausia mažos tautos ir valstybės pamatė, — kad nelaimėje draugų nėra! Visi draugai tik žiūri, kad patys būtų sveiki ir nepaliesiti. Ir bendros taikos labui — visi bendrai mažesniais valstybės kapojo... Žinoma, čia gal tenka kaltinti ir Versalio sutarties autorių neapdairumą?...

Šiandien jau 80 milijonų žmonių Vokietija! Tai didžioji vakarų Europos valstybė. Tiek gyventojų! Jiems reikia daug „oro ir erdvės“... Hitleris pasakė, kad — „Europoje, jau jie nebeturi daugiau reikalų“ — dabar jau, tur būt, — guls, reikalaujanti kolonijų? — Ir žinoma jie jas gaus.

O ką dabar galvoja ma-

žos, ypač pabaltijo valstybės, kurių skaičiuje yra ir Lietuva?... Mažosios valstybės griežtai perstato savo politikos gaires. Jos jokiais draugais ir „stipriais užnugariais“ — daugiau nebemato jokios prasmės pasitikėti. Jų apsiginklavinimas — beveik nieko, taip pat, nebereikia. — Juk Čeko - Slovakija buvo puikiai apsiginklavinusi — ir neteko tų savo ginklų, ne puikiaušių įsistiprinimų panaudoti?... Laimingos ir šiuo metu ramios valstybės, tai tos, kurios „dideliems nesipainioja po kojų“ — kaip Skandinavai.

Pabaltijo valstybės mato tik vieną kelią — griežto neutraliteto, — kelią, kurio nusprendė visos laikytis.

Ne apsiginklavinimo — bet taikos, sugyvenimo kelias. Su savo kaimynais — tik susipratimo ir bendradarbiavimo santykiai. Tik gražumu dar galime ginti savo nepriklausomumą, nes kitokio kelio nėra ir gal nebūs...

— „Ką-gi mes kliudom — gerb. kaimynai? Mes norime taikiai laikytis nekenkiant kitiems: — leiskite ir mums gyventi!“ — Štai ką mažų tautų gyvenimas ir

santykiai su dideliais kaimynais turi byloti...

Geras sugyvenimas — neduoda priežasčių pulti. — „Ir vilkas gėdinasi ir nebedrįsta...“

Ir be to — atvirumas. Užkulisinė diplomatija atgyveno savo dienas.

Užsienio spauda rašo, kad Vokietija Lietuvai yra pasiūlusi nepuolimo pakta keliolikai metų, be to — Vokietija norinti Lietuvos eksportą ir importą surišti su savo užsienio prekyba, t. y. — pirkti iš Lietuvos ir savo prekes jai par-

duoti. Anglai, kurie iki šiol buvo didžiausi Lietuvos prekių pirkėjai ir savo gaminių pardavėjai — dabar mato čia sau pavojų. Tuo reikalu net buvo paklausta anglų vyriausybę parlamente.

Su kuo ateity bus lemta bendrauti Lietuvai — nėra žinios? Tik tiek galima pasakyti, kad anglai jau nustoję daugelio simpatijų ir į rimtesniais pažadais kabin ar galima pasitikėti? O su kaimynais, — kaip minėta — reikalingi geri ir glaudūs santykiai. O geri santykiai — vienintėlis taikos kelias.

Brangus Deimantas

(Kun. F. J. J. kalba Darbininkų Radio Programe, lapkr. 5, 1938)

Kartą pasitaikė vienoje šalyje vienas turtingas tėvas savo turtus paskirstė savo sūnams. Nepadalytas liko vienas brangus deimantas. Tėvas sako sūnams: Šita brangenybė atiteks tam iš jūsų, kurs padarys geriausį darbą. Eikite į žmones ir darykite gražiausių darbų. Sūnus eina į žmones gerų darbų daryti. Po trijų mėnesių grįžta visi trys namo. Vyresnysis sūnus sako tėvui: „Vienas nepažįstamas žmogus buvo pavedęs man visus savo turtus, ir aš juos visus jam sugrąžinau“. Tėvas atsakė: „Tai buvo tavo pareiga“. Antrasis sako: „Aš išgelbėjau kūdikį, kurs mano akivaizdoje buvo įkritęs į vandenį“. Tavo darbas pagirtinas, bet tai dar ne gražiausias, atsiliepi tėvas. Ateina trečias sūnus ir sako: „Aš keliaudamas kalnais užėjau bedugnės pakraštįje bemiegantį savo priešą, kurį galėjau lengvai nustumti į bedugnę. Bet aš to nepadariau, atvirkščiai, aš jį pažadinau iš pavoingo miego“. Tėvas nudžiugęs tarė: Mano sūnau deimantas tavo, nes nėra gražesnio darbo už priešų meilę.

Brangus radio klausytojai, tuomi turtingu tėvu šiandien yra Lietuvių Romos Katalikų Susivienymas Amerikoje. Jo tris sūnus yra visoje Amerikoje gyvenantieji vyrai, moterys ir vaikai lietuviai. Visus jis prašo daryti gražius darbus. Dabar ypač šiuomi vėjus metu, kuomet galima tos milijoninės organizacijos tapti nariu be jokio įstojo mokesnio. Labai gerą darbą padarysite ar patys prisirašydami ar kitus prikalbinti išrašyti į LRKSA.

Toji organizacija kasmet sušelpia virš 6000 savo narių. Ji teikia materialę pagalbą ligų bei sužeidimų užkluptiems nariams, mokedama kas savaitę pašalpos nuo \$3.00 iki \$12.00. Apsidrausti joje galima nuo \$150.00 iki \$2000.00. Jos nariai gauna didelę dvasinę ir moralę paramą. Dabar yra generalis naujų narių vėjus, kurs baigsis gruodžio 15 d. šiais metais. Laikė vėjus kas padarys gražiausį darbą daugiausiai narių prirašys prie LRKSA gaus iš to turtingo tėvo skirtą piniginę dovaną deimantą.

Siela — didžiųjų brangenbių kasykla; moked ją iškasti — suprasti sielos didenybę.

LIETUVOS LENKAI TEMPIA MI | SCENA

Kurį laiką buvęs aprišęs dirbtų „faktų“, kuriais gal Lietuvos puolimas Lenkijos spaudoje vėl sustiprinamas. Gal tai turi ryšio su Lenkijos nesėkminga užsienio politika, bedalant Čekoslovakiją, bet šis dalykas jiems neišdeges. Matyt, norėdama atsigriežti, vėl ėmė pulti Lietuvą ir grasinti jai. Tuo pačiu metu didelės iškilmės buvo suruštos Marcinfonyse, kur yra palaidotas žuvis per kovą mēn. incidentą, kapralas Serafinas.

Lenkų spaudoje pilna žinių apie lenkų persekiojimus Lietuvoje, kurios yra arba iškraipytos, arba jau seniai pasenę tos pat rūšies žinios. Sakysim, smarkiai išpūsti įvykiai Panevėžyje, spalio mėn. 9 — 10 d. Tą dieną, matyt, kieno tai iš anksto suplanuotu tikslu, pakurstyti lenkiškos gimnazijos gimnazistai ėmė užpuldinėti lietuvių moksleivius ir šiaip piliečius.

Tokie darbai, tai yra aiškus gaminimas medžiagos eksportui į užsienį, kad pa-

dirbtų „faktų“, kuriais galima būtų pulti Lietuvą. Šitie įvykiai yra ištirti, keletas lenkų gimnazistų suimta persirengusių, ginkluotų revolveriais ir peiliais.

Dabar gi šis dalykas pučiamas atvirkščiai: žiūrėkit kaip lenkai Panevėžį persekiojami — revolveriai ir peiliai paleisti į darbą.

Stengiamasi, kad ir kitur būtų pridirbta tokių „kanikinių“, o kur nėra, tai ką nors iš piršto laužiama ir siunčiama anapus administracijos linijos, kas turi parodyti kruvinas žaizdas.

Gal tuo norima pateisinti tikrai skandalingą lietuvių būklę Vilniaus krašte, kur lietuviams viskas draudžiama, kas galėtų lietuviškumą palaikyti.

XX.

KAIP VENGRAI KOVOJA DEL SAVO ŽEMIŲ

Vengrija prieš karą, būdama Austrovengrijos imperijos dalis, išėjo į didįjį karą kaip Vokietijos sąjungininkė. Pralaimėjus Vokietijai karą, Austrovengrijos imperija iširo ir paveikė Vengriją buvo labai apkarpyta. Kaip mes ilginės mūsų sostinės Vilniaus, taip vengrai savo okupuotų žemių. Vengrijos sostinė Budapešto centre, prie šv. Stepono katedros, yra aikštė. Toj aikštėj gėlių klombas. Bet klombas nepaprastai paprastas. Įvairiaspalvės klombo gėlės susodintos taip, kad atvaizduoja Vengrijos žemėlapi su pavergtais kraštais. Prie šio klombo nuolatos stovi būreliai susikaupusių žmonių. Šalia klombo plėvesuoja pusiau stiebo nuleista vengrų tautinė vėliava. Ta vėliava ten kabo nuo Trianono sutarties, per kurią vengrai neteko savo kraštų. Jeigu taip giliai vengrai gedi sa-

vo paprastų provincijų, kaip mes turėtumėm pareižyti, kad mums sostinė Vilnius yra pavergtas?

Šiomis dienomis iš sveitingosios Jugoslavijos gavome žinių, kad Jugoslavija yra išleidusi žemėlapi, kur Vilnius pažymėtas Lietuvos sostine. Lenkai dėl šito labai nepatenkinti. Lietuviai šią vasarą, viešdami Jugoslavijoje, labai su jugsoslavais, ypač slovenais, susibčiuliavo. Jugoslavijos išleista žemėlapis, kuriame žymima, kad Lietuvos sostinė — Vilnius — didelė mums moralinė pagalba. Mums buvojant Jugoslavijoje, buvo skaudu klausyti, kaip Slovincijos šventovės Brezje klebonas per pamokslą Vilnių pavadinęs Lenkijos miestu. Tai ir nenuostabu, nes apie Lietuvą ten mažai buvo žinoma. Dabar tolimoji Jugoslavija mūsų širdžiai darosi labai artima.

XX.

Lietuvoj Yra 3,000 Degtindarių

Saugumo departamento apytikrėmis žiniomis šių metų vasarą Lietuvoj buvo 2915 degtindarių. Nevisose Lietuvos vietose degtindarystė yra vienodai išplitusi. Kai kuriuose apskrčiuose vos užregistruota po keliolika degtindarių, kai kituose — po kelis šimtus. Daugiausia degtindarių rasta Kauno (548 degtindariai), Tauragės (432 deg.), ir Raseinių (345 deg.), apskrityse, mažiausia — Biržų (39 deg.), Panevėžio (22 d.), Mažeikių (19 d.), Seinų (31 d.), Zarasų (26 d.) apskr. Palyginus degtin. skaičių apskritimis su aukščiau gyventojų skaičiumi, rasim, kad labiausiai naminės degtinės darymas yra išplitęs Tauragės apskrityje (100 gyv. tenka 3,2 degtindario), Raseinių (1000 gyv. 2,7 degt.), Kauno (1000 gyv. 2,4 degt.) ir mažiausiai Biržų (1000 gyventojų 0,3 degt.), Mažeikių (1000 gyv. 0,2), Panevėžio (1000 gyv. 0,1) apskrityse. Šios žinios, be abejo, negali būti visai tikslūs.

Šiuo metu Lietuvos kalėjimuose už naminės degtinės vėlymą bei jos pardavinėjimą sėdi apie 500 žmonių iš apie 5000 visų Lietuvos kalinių.

J. E. Vysk. T. Matulionis

užima naujas oficioo pareigas prie Kauno kurijos.

Kunigaikštis Trubeckojis Pasidarė Lietuvos Piliečiu

Kaunas — Lietuvos valstybės praturtėjo vienu kunigaikščiu. Kunigaikštis Mykolas Trubeckojis, kuris ilgą laiką gyveno užsieniuose, prieš kurį laiką darė pastangų gauti Lietuvos pilietybę. Jo prašymas buvo išspręstas teigiamai. Jis galėjęs įrodyti, kad kilęs iš Vytauto Didžiojo giminės ir turis ryšius su lietuvių tauta. Iki šiol Trubeckojis gyveno užsieny su Nauseino pasu.

Šio gyvenimo laimė slepią savy kančių bedugnę: atkasei laimę, tuoj išsiveržė ir kančių šaltinis.

BLAIVININKŲ SUSIVIENYMO CENTRO
VALDYBA

Kun. J. J. Jakaitis, MIC., Dvasios Vadas; Kun. P. Juškaitis, Pirmininkas; P. Mankus — I Vice-Pirmininkas; A. Skirius — II Vice-Pirmininkas; V. J. Blavackas — Raštininkas, 7 Mott St., Worcester, Mass.; O. Sidabrienė — Izdininkė, 6 Commonwealth Ave., Worcester, Mass.; J. Svirskas ir A. Zaveckas — Izdo Globėjai. "Darbininko" Redakcija veda Blaivybės Skyrių.

Blaivininkų 27-to Seimo Protokolas

L.R.K. Pilnųjų Blaivininkų Susivienijimo 27-tas seimas įvyko 1938 m. spalio m., 16 dieną, Cambridge, Mass. Seimas pradėtas iškilmingomis Sv. mišiomis, kurias atliko Blaivininkų Centro pirmininkas kun. Pranas Juškaitis. Kun. Kazimieras Urbonavičius per Sv. mišias pasakė įspūdingą pamokslą apie Blaivybę. Po mišių celebrantas kun. P. Juškaitis laimino žmones Sv. Sakramentu.

SEIMO SESIJA

Seimo sesija prasidėjo 2:30 valandą po pietų mokyklos salėje. Seimą atidarė Blaivininkų Centro pirmininkas kun. Pranas Juškaitis, sukalbėdamas maldą. Tuojau sekė seimo valdybos rinkimai. Sekantieji asmenys užėmė šias vietas:

Stud. Antanas Skirius — pirmininko; stud. Jonas Petruskas — vicepirmininko; stud. Albinas Šeputa — sekretoriaus; p. Antanas Zaveckas — tvarkdario.

Rezoliucijų ir įnešimų komisiją sudarė: kun. Pranas Juškaitis ir stud. Povilas Sabulis. Centro raštininko ir izdininkės knygų patikrinimui komisiją sudarė šie asmenys: Juozas Svirskas ir p. Bugnaitis.

Sekancios kuopos atsiuntė savo atstovus-ves su mandatais:

7-ta kuopa, Cambridge, Mass. — kun. P. Juškaitis, Antanas Zaveckas, A. Kapivodienė, Matas Norbutas, Marcėlė Zaveckienė, Marijona Sundukienė, S. Darbrickienė ir Benediktas Jakutis.

25-ta kuopa, Worcester, Mass. — Vincas Blavackas, Ona Sidabrienė, P. Mažuknaitis, Pranas Mankus, Juozas Svirskas, Rozalija Kantakevičienė.

49-ta kuopa, So. Boston, Mass. — kun. K. Urbonavičius, Vladas Brazauskas, Marijona Kilmonitė, Adėlė Varžinskaitė.

51-ma kuopa, Marianopolio Kolegija: — kun. Antanas Švedas, p. Jonas Tetulis, stud. Albinas Šeputa, stud. Jonas Petruskas, stud. Povilas Sabulis ir studentas Antanas Skirius.

Iš viso atvyko 23 atstovai vės.

PROTOKOLO SKAITYMAS IR RAPORTAI

Blaivininkų 26-to seimo protokolas buvo seimo raštininko perskaitytas ir priimtas be pataisų.

CENTRO VALDYBOS
RAPORTAI

Centro pirmininkas kun. Pranas Juškaitis raportavo už save ir už Blaivininkų Dvasios vadą kun. J. Jakaitį, MIC. Jis pranešė susirinkusiems, kad kun. Jakaitis dėl savo sunkių pareigų negalėjo atvykti, bet priminė, kad kun. Jakaitis yra geras blaivybės platintojas. Toliau kun. Juškaitis, kalbėdamas atstovams, sakė, kad nereikia atsižvelgti į kiekį susirinkusių, bet į kokybę. Blaivybė, nors geras dalykas, bet sunkiai įvykdomas. Baigdamas, kun. Juškaitis sakė, kad mūsų Blaivybės laivelis, nors atrodė, kad ir skęsta, vis tiek neskęs, nes mūsų Išganytojas užstoja Blaivybę. Raportas priimtas. Vicepirmininko raportas taip pat priimtas. Centro raštininkas p. V. Blavackas savo raporte pranešė, kad iš viso dabar yra 102 narių, be Bostono ir Thompsono kuopų, dauguma jų yra sumokėję nario mokesčius. Centro izdininkė O. Sidabrienė pažymėjo, kad pereinamojo laikotarpio iš \$83.67 padidėjo iki dabartinės sumos \$99.42.

KNYGŲ KOMISIJOS
RAPORTAI

p. Juozas Svirskas ir p. Bugnaitis pranešė, kad raštininko ir izdininkės knygų vedamos visai tvarkoje. Raportai priimti.

BLAIVININKŲ KUOPŲ
RAPORTAI

7-ta kuopa, Cambridge, Mass. p. Ben. Jakutis, pranešė, kad kuopa normaliai gyvuoja.

25-ta kuopa, Worcester, Mass. p. Vincas Blavackas pranešė, kad Worcesteryje yra 54 nariai, 28 užsimokėję; 5 nauji nariai ir kad Blaivininkai sėkmingai darbuojasi.

49-ta kuopa, So. Boston, Mass. p. lė Kilmonitė, nors ir pasivėlinio į seimą, bet papasakojo ką blaivininkai veikia ir kokia toliminė veikimo programa.

51-ma kuopa, Thompson, Conn. Povilas Sabulis, blaivininkų kuopos pirmininkas, pranešė, kad kuopoje yra apie 60 narių ir kad kasmet narių skaičius vis didėja.

PASKAITA

Marianopolio stud. Antanas Skirius skaitė susirinkusiems įdomią paskaitą tema "Jaunimas ir Blaivybė". Toje paskaitoje prelegentas iškėlė daug svarbių jaunimo auklėjimo klausimų. Paskaita visiems labai patiko. Seimas pasiūlė paskaitą pasiūsti šiems laikraščiams: "Darbininkui", "Draugui", "Vyciui". Be to, visi vienbalsiai nutarė pasikirti prelegentui \$10 už paskaitos paruošimą ir jos išplatinimą.

REZOLIUCIJOS

1. Kad blaivininkai mėgintų daugiau narių prirašyti į savo kuopas, ypač profesionalų, kurie galėtų savo pavyzdžiais daugiau pritraukti narių.

2. Suorganizuoti jaunimo kuopas, įvairiuose miestuose, ir taip įgyti naujų jėgų, kuriomis galėtų senesnieji pasitikėti ir žinoti jog jų darbas veltui nenuėis.

3. Kad šis seimas kreiptųsi į Kunigų Vienybę, kad ji prašytų klebonus įsteigti naujas blaivybės kuopas savo parapijose.

4. Kad kuopos į seimą pasiųstų taip pat keletą jaunesniųjų narių, kurie turėtų progos čia susipažinti su svarbiausiais blaivybės klausimais.

5. Kad blaivininkai įvestų naujų skyrių laikraščiuose jaunuosiems lietuvių kalba ir daugiau rašytų straipsnių blaivybės klausimais.

6. Kad geriau veiktų kuopos, ruošdamos įvairias pramogas arba vakarėlius, kad taip galėtų naujus patraukti ir senesnius uždegti nauja dvasia.

7. Kad kiekviena kuopa kas mėnuo arba kas du mėnesius priimtų bendrai Sv. Komuniją. Be to, kad dviejose dienos, tai Sv. Jono ir Vasario 2-ą visos, blaivininkų kuopos bendrai Sv. Komuniją priimtų savo parapijose.

8. Kad kuopos savo susirinkimuose paskaitomis įrodytų svajinančių gerimų žalą.

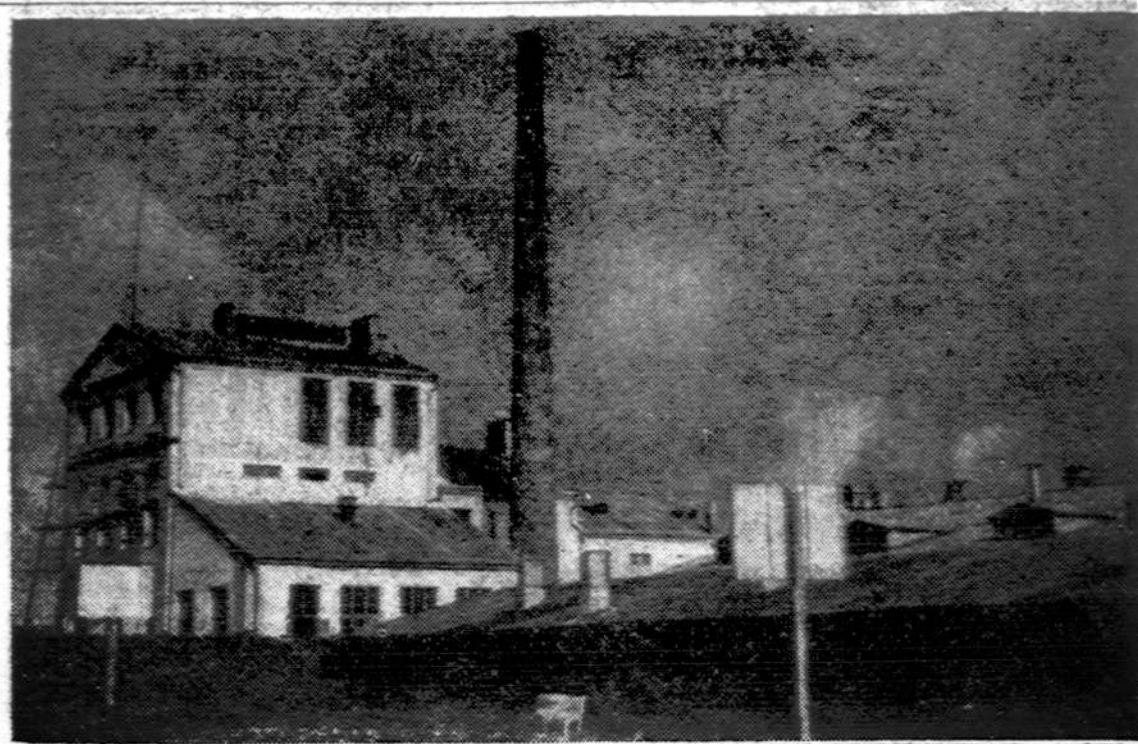
9. Kad kuopos vieningai paremtų kitų kuopų ruošiamas pramogas.

10. Kad daugiau atstovų dalyvautų metiniame seime.

11. Kad kuopų veikimai visados būtų paskelbti laikraščiuose tuo būdu supažindinant visuomenę su jų darbuote.

p. V. Blavackas pasiūlė panaikinti Blaivybės Dirvos redaktoriaus vietą. Seimas šį pasiūlymą priėmė. Dabar blaivybės straipsniai bus teikiami Centro Valdybai, o šį perdūtos juos "Darbininkui", kuris vės "Blaivybės Dirvą", arba tiesiog bus galima siųsti "D." redakcijai.

Worcesterio 25-tos kuopos atstovai pakvietė 28-tą blaivininkų seimą šaukti Worcesteryje. Pakvietimas vienbalsiai priimtas, ir seimas nuostabiškai dėkoja Worcesterio kuopai.

Mažeikių linų fabrikas,

VDV

Šiandieninis Vilnius

Nors betarpiškas susisiekimas su Vilniumi yra, tačiau ir Vilnių vis tik nuvažiuoti nelengva. Lenkai bijo, kad lietuvybė Vilniaus krašte nebūtų keliama. Dėl to, ten yra uždarytos lietuviškos draugijos, užantspauduota Lietuvių Mokslo Draugija, kad vietiniai lietuviai neturėtų organizacinio ryšio. Tą patvirtina ir dažni lietuviškų laikraščių konfiskavimai.

Tačiau lietuvybė, tiek pačiame Vilniuje, tiek visame Vilniaus krašte, yra gyva ir gabi. Tai tuoj pamatoma, ten pabuvojus. Vilniaus miestas, jo bažnyčios lietuviška dvasia tebealsuoja, nors lenkai lietuviškus ženklus be pasigailėjimo naikina.

Pažvelkim trumpai į didžiulį Vilniaus grožybės.

AUŠROS VARTAI

Netoli geležinkelio stoties yra Aušros Vartai. Seniau Vilniuje buvo 9 vartai, per kuriuos būdavo įvažiuojama į senąją Lietuvos sostinę. Dabar yra išlikę tik Aušros Vartai. Šie Vartai tuo garsūs, kad virš angos juose yra stebuklingasis Dievo Motinos paveikslas. Paveikslas yra nedidelis koplyčiotis, įrengtoje virš vartų angos. Dievo Motinos drabužiai paveiksle yra iš paukšutės sidabro. Jos galva supa sidabrinė aureolė. Visą koplytėlę yra išpuošta sidabrinėmis votomis, kurios yra ženklai už išprašytus iš Dievo Motinos stebuklingus išgyimus. Tų votų čia yra išskibinta virš 14.000. Koplyčios viršuje ilgus laikus buvo lotyniškas užrašas — Mater Misericordiae, sub Tuum Praesidium confugimus. Gailestingoji Motina, Tavo apginimo šaukiamės. Lenkai lotyniško užrašo negalėjo pakeisti ir 1932 m. lotyniškąjį pakeitė lenkiškuoju.

Aušros Vartų gatvėje palikoma ramybė. Visą dieną.

NAUJOJŲ VALDYBOS
RINKIMAS

Pagal jau sekė 1939 metams Centro Valdybos rinkimas. Buvo išrinkta beveik ta pati valdyba. Pirmininkas — kun. P. Juškaitis. I vice-pirm. — P. Mankus. II vice-pirm. — stud. Antanas Skirius. Raštininkas — V. Blavackas. Izdininkė — O. Sidabrienė. Izdo Globėjas — Juozas Svirskas. Seimas reiskia nuostodą lietuvišką aciu kun. P. Juškaičiui ir Cambridge 7-tai kuopai už priėmimą seimo atstovų. Seimas baigtas 4:30 val. po pietų.

Albinas Šeputa,
Raštininkas.

na gatvėje klūpo žmonių būreliai ir meldžiasi. Einantieji ar važiuojantieji pamaldžiai nusiima kepures.

Prie Aušros Vartų yra Sv. Teresės bažnyčia. Bažnyčia itališko baroko stiliaus, viduje yra daug medinių paveikslų. Be to čia daug marmurinių ir granitinių papuošimų.

Toj pačioj Aušros Vartų gatvėje yra renesanso stiliaus namai, kuriuose 1905 m. posėdžiavo Didysis Vilniaus Seimas.

Aušros Vartų gatvės tęsinys yra Didžioji gatvė. Tai viena seniausių gatvių. Ją žygiavo mūsų kariuomenė, ejo kryžiuočiai, švedai, rusai, prancūzai, lenkai. Šioj gatvėj yra rotušė. Prieš rotušę stovėjo stulpas, prie kurio buvo plakami nusikaltėliai. Šioj gatvėj yra daug lietuviškų įstaigų. Čia yra ir tie namai, kurių trečiame aukšte 1918 m. vasario 16 d. buvo pakelbta Lietuvos nepriklausomybė.

SV. JONO BAŽNYČIA

To kambario, kuriame buvo pasirašytas Lietuvos Nepriklausomybės aktas, langai yra atsukti į Sv. Jono bažnyčią. Pirmąją Sv. Jono bažnyčią čia pastatė lygiai prieš 550 metų Joga. Daug kartų bažnyčia degė, karų buvo griudabrinė aureolė. Visą koplytėlę yra išpuošta sidabrinėmis votomis, kurios yra ženklai už išprašytus iš Dievo Motinos stebuklingus išgyimus. Tų votų čia yra išskibinta virš 14.000. Koplyčios viršuje ilgus laikus buvo lotyniškas užrašas — Mater Misericordiae, sub Tuum Praesidium confugimus. Gailestingoji Motina, Tavo apginimo šaukiamės. Lenkai lotyniško užrašo negalėjo pakeisti ir 1932 m. lotyniškąjį pakeitė lenkiškuoju.

Prie sv. Jono bažnyčios yra Vilniaus universitetas. Įdomus įėjimas į universitetą yra Skargos kiemas.

Čia netoli yra buv. vyskupų rūmai. Šiuose rūmuose sustodavo pravažiujantys pro Vilnių karaliai. Paskutiniu laiku čia sustodavo Vilnių atvykęs Pilsudskis.

KATEDRA

Katedrą, kaip ir Sv. Jono bažnyčią, pastatė Jogaila. Šiai sudegus, Vytautas Didysis pastatė naują. Amžių bėgyje šis katedros pastatas buvo daug kartų naikinamas. Pagaliau 1801 m. baigta statyti pailga keturkampė su koplyčiomis dartinė katedra. Katedros prysakyje, viršum durų, yra figūrinė kompozicija, vaizduojanti Nojaus aukojimą. Iš abiejų pusių didelės Moizės ir Abraomo figūros. Ant stogo 8 metrų aukščio Sv. Elena su kryžiumi, iš šalių Sv. Stanislo-

vas ir Sv. Kazimieras. Šios figūros mums gerai pažįstamos iš katedros atvaizdų. Tos figūros pasako, kad tai Vilniaus katedra.

Bažnyčios viduje yra daug koplyčių. Ypač graži Sv. Kazimiero koplyčia. Čia vidus iš marmūro ir sidabro. Sv. Kazimiero altoriuje kabo sidabrinis karstas šv. Kazimiero palaikais. Altoriuje Sv. Kazimiero paveikslas su trimis rankomis. Pasakojama, kad dailininkas, pamatęs, kad vieną ranką negeirai nupiešęs, ją užtepė dažais ir šalia jos kitą piešęs. Tačiau dažnai ant pirmiaus nupieštos rankos nesilaikydavo ir tokiu būdu paliko 3 rankos. Šioj koplyčioj yra daug gražių ir brangių paveikslų.

Katedros viduje yra daug paveikslų. Čia kabo ir Vytauto Didžiojo didelis paveikslas. Prie lenkų magnatų atvaizdų ar jų herbų, matyti trijų liepsnų ženklai.

Katedros zakristijoje yra senoviški rokokos stiliaus baldai. Čia taip pat daug senoviškų bažnytinių indų, kryžių, bažnytinių drabužių, karalių karūnų. Tos karūnos buvo rastos katedros požemiuose, karalių karstuose. 1931 m. Neries potviniui buvo pavlovė katedros pamatus. Pradėjus remontuoti ir buvo požemiuose rasti Didž. Lietuvos kunigaikščio Aleksandro Kazimieračio ir dviejų Zygmanto Augusto žmonių palaikai. Vytauto Didžiojo karsto, suprantama, lenkai nerado. O tačiau yra istorinė tiesa, kad Vytautas, jo žmona Ona, Žigimantas Kęstutaitis, Švitrigaila yra čia palaidoti.

Prie vienos katedros sienų durų yra parašyta, kad į eiti negalima. Esą čia užkeikta vieta ir kas įeina į per tas duris vedamą rūšį, ištinkanti tuos nelaimė. Pasakojama, kad du darbininkai buvo sutikę toj rūšy atlikti kasinėjimo darbus. Abu juodu ir buvo nelaimiui ištikti.

Lietuviškosios pamaldos Vilniaus katedros nuo 1923 m. panaikintos. 1921 m. katedrai suteiktas bazilikos titulas.

Katedros varpinė stovi atskirai. Žemutinė varpinės dalis yra apvali. Spėjama, kad ji išlikusi nuo XIII šimtmečio. Čia tad būvęs krivių bokštas. Aukštesnioji varpinės dalis yra aštunkampė. Bokštas baigiasi 8 metrų piramide ir 3 metrų kryžiumi.

Apie katedrą yra didelė aiktė. Tai aiktė labai apileista. Bendrai Vilniaus miestas netvarkomas. Muziumi, iš šalių Sv. Stanislo-

(Kovo 16 d. Vilniuje)

Juozas Pilipaitis

Išgama

Jau kada kas prazvangiraičiui, parodo pirštu savo no fabrių sirenos, o saulė kaktą, o kitu dešimtinin-

vis dar negali pramušti storos debesų sienos.

Liūdna ir neramu. Purkščia šaltas lietus ir švilpauja vėjas.

Širdyje vis nerimas auga. Prekymečių gatvė išsidriekė darbininkų eile ir šiūpelėmis meta žemes.

Nežinia, ar jų veidais lietaus lašai nusirita, ar prakaitas, ar ašaros.

Čia arčiau, kur kanalo gylis siekia šešis metrus, klojami betono vamzdžiai. Kartais kanale pasigirsta:

— Ei, ei, betono! Žvyras duokit.

Balsas nutysta kanalu dingsta. Dingsta vamzdžiai, balsas, cementas, kartais žmogus. Gylis dūšioje nerimą kelia. Tik spyriniai kvepia pušų sakais ir joks odekologas jiems neprilygs.

Papiečių kasikai žemėsna sulindo. Kanalo šonu išaugo ilgas, kur kas aukštesnis už žmogų smėlio kalnas.

Dešimtininkas:

— Ei, Petraiti, tempo, bus šilčiau.

O už pusvalandžio:

— Pietūs!

Darbininkai tingiai lipa iš kanalo, tampo sustingusius raumenis ir griūva ant kvepiančios drėgmės žemės. Vieni susisuka "bankrotkes", kiti kranto sausą, sužiedėjusią duoną ir rydami kiekvieną kąsnį linkteria galva. Petraitis įbruka vamzdžio skylen žvilgsnį ir tyli. Nieks neįspėtų, ką jo smegenys virškina.

— Rytoj mitinge dalyvausime, — taria dešimtininkas. — Kokiam? — Dedasi nežinančiai Filipovas.

— Protesto mitinge prieš Lietuvą, — paaiškina.

— Eisime, — atsiliepia Osipčukas. Jis mirtelia Pet-

raitis tyli. Ilgai maigo go pirštuose žemės kamuoliukus ir neiškenčia:

— Koks čia protestas. Ar maža būna tokių incidentų ir jokio mitingo. Ne kitaip pasielgtų ir lenkų sargybini.

Osipčukas su Filipovu linkteria galva ir šypsoi.

Dar Eitutis nori pareikšti savo mintį. Bet apsidairęs prikanda apatinę lūpą, o jo žodžiai taip ir sustingsta burnoj.

Tyli visi. Lietuviai, gūdai, rusai... Net save vadinančiais lenkais įneria kanalanakis.

Tik Giedraitis, šios grupės partijonas, pasideda ant šiūpelės alkūnės, žvilgteria į darbininkus, paskui į dešimtininką ir taria:

— Nevalia šaudyti lenkų kareivį, kad ir Lietuvos pusėj. Lenkija yra didelė, o Lietuva maža, — aiškina lenkišku žargonu.

— Kiaulė toks... Išgama, — sako Petraitis ir nusišplaua. Jis prisimena, kai aną šeštadienį su Giedraitio tėvais negalėjo lenkiškai susikalbėti.

— Ką pasakei?! — šaukia lyg antausį gavęs? partijonas.

— Nieko, sakau Myška nuėjo.

— Kur?

— Jau nematyt. Giedraitis supranta iš jo tyčiojantis. Jis atsisoja, įmuša piktai laužtuvą žemėn ir įsako pradėti darbą.

Vėl visi sugriūva kanalan, vėl bendram ritme svaudo šiūpelėmis drėgną žemę, o tūkstančiai nesuprantamų minčių ir žodžių, įkaitintomis geležimis, degina jų paprastus darbininkiškus smegenis.

Ir nežinia, ar jų veidais lietaus lašai nusirita, ar prakaitas, ar ašaros?

M.V.

Klausimai ir Atsakymai

Senatvės Pensija Illinois Valstybėje

Klausimas — Koki yra senatvės pensijos reikavimai Illinois valstybėje? Aš gyvenu Chicagoje, jau turiu 66 m. Mano du vaikai negali manęs užlaikyti? Ar galiu prašyti Pensijos.

Atsakymas — Asmuo, Illinois valstybėje, turi būti 65 m. ar virš, gauti senatvės pensiją. Jis turi būti Jung. Valstybių piliečiu; turi būti gyventojas Illinois valstybėje mažiausia penkis metus. Jeigu tavo vaikai tavęs negali užlaikyti, tai valstybė tamstai mokės pensiją, bet gal galėsi išskolektuoti tamstai išmokėtus pinigus nuo val-

stinių laiku grįsti tik būv. Sv. Jurgio prospektas. Kitos gatvės prastai akmenimis grįstos arba visai neįgrįstos. Ir Katedros aikštė jokio sodelio, jokio gėlių darželio. Naujų namų mieste beveik nematyti. Tik priemiesčiuose nedidelių namukų matyti besistancijų. Automobilių Vilniuje mažai, ir tie patys sen-

J. Matijošaitis.

ky, kada jie galės prisidėti prie tavo užlaikymo. Aplikantas yra kvalifikuotas, tik jeigu jo įėjus yra mažiau \$30. Į mėnesį, ir neturi daugiau sutaupytų pinigų kaip \$200, ir kurio turtas neviršija \$2,500. Birželio mėnesį, paprasta rata mokėta seniems žmonėms buvo \$22.82 į mėnesį. Aplikaciją pasiųsk į "Bureau of Public Welfare, County Building, Chicago, Ill.

Naturalizacijos Privilegijos Pasaulinio Karo Veteranams Išsibaię

Klausimas — Ar įstatymas, pagal kurį pasaulinio karo veteranai gali išsiimti "antras popieras" be "pirminių popierių", dar veikia?

Atsakymas — Naturalizacijos privilegijos pasaulinio karo veteranams išsibaię gegužės 25 d., 1938 m. Šiuom laiku ateivis-veteranas, kuris nori tapti Amerikos piliečiu, papuola po reguliariškais naturalizacijos reikalavimais ir privalo išsiimti "pirmas popieras" arba "Declaration of Intention". F.L.I.S.

KAS GIRDĖTI LIETUVIŲ KOLONIJOSE

ELMHURST, PA.

Specialė Padėka

"Tur būt niekur nėra tokių uolių darbininkų ir darbininkių, kaip randasi mūsų apylinkėse — ypač kuomet piknikas arba kitas parengimas įvyksta, tai nerąsi geresnių".

Šiaip visos Seselės seneliai ir našlaičiai Elmhurst gali saukti kaslink tu, kurie pasišventė savo darbais Lietuvos Dievoje — Maryville Parke. Diena sekmingai pavyko. O pelnas nemažesnis, negu anų metų, kada toji diena įvykdavo Sans Souci Parke. Taigi reiškia specialė padėkų visiems atsilankusiems, o ypač tiems, kurie vartojo visas savo geriausias pastangas, kad Sidabrinis Jubiliejus pavyktų.

Scrantoniečiai daug pelno padarė savo patarnavimais — ypač sekantieji: gerb. Juozas A. Matulevičius, kuris su savo sekančiais darbininkais iki pabėgęs dirbo: Jonas Vaitkus, Viktoras Kazukynas, vyresnysis ir jaunesnysis, Kazimieras Kukaitis, Baranauškas, Juozas Sležys, Venskevičius, Zauka; Petras Liepa, Čepukevičius, Kavalyas, Martinas Pateliūnas, Povilas Andrukaitis, Vytautas Žemaitis, Vincentas Bennet, Liudvikas Randis, Mykolas Ciganavičius, Aleksandras Klebauskas. Iš Wilkes-Barre sekantieji prisidėjo savo darbu: Stanislovas Amaitis, Juozas Kupstas, Juozas Lusaitis, Albertas Srepa.

Sekanties visuomet prisideda prie kilnaus pasidarbavimo. Joms taipogi nuosirdi padėka: gerb. P. Sakalauskienė, M. Gilienė, T. Grimailienė ir jos dukterė Ona, J. Opet, Zaukienė, Schults, Povilaitienė, Yuknevičienė, Kižienė, Jesalaitienė iš Hyde Parko; Gružinskienė, Vaičiulienė iš Kingstono. Šios panelės irgi darbojosi: A. Jokubaitė, T. Masinaitė, M. Bernataitė, M. Menavičiūtė, A. Solinskaitė, A. ir B. Jaškaitės, M. Rutkauskaitė, P. ir A. Gedžiūtės, A. Klučnikaitė, M. Sabastinaitė, O. Sankaitė, M. Yuknevičiūtė ir I. A. maitytė.

KITI PARENGIMAI

Kadangi vasarai pasibaigus parama beveik visiškai išnyksta, tai atsiranda tokių, kurios šį trūkumą atjaunčia ir nenulstina darbuojasi našlaityno gerovei. Gerb. Ponia J. Opet aktyviu būdu ir daug atsidėjimu surengė "Party" gerb. ponios B. Brussock namuose ir po sekmingo vakarėlio suteikė mums įvertinamą pagalbą. Todėl mes jai reiškiamo gilią dėkingumą, ir sekančioms: gerb. J. Grimailienei ir O. Grimailaitei, Kalinauskam, A. Čeponienei, O. Sankaitėi, A. Solinskaitėi, A. Jaškaitėi, O. Yuknevičiūtei, M. Rutkauskaitėi, P. Juknevičiūtei, P. Jeraškūnei, O. Milauskaitėi, P. ir A. Gedžiūtėms.

Gerb. ponis P. Kirk nepasidavė kitoms, bet uoliai pasidarbavo ir surengus vakarėlį džiaugėsi laimingai įgyjusi pinigiską pagalbą, kurią aukavo vienuolynui. Jai priklauso garbė, nes sekmingumas tojo įvykio rėmėsi Jos ištverminga darbuote.

Bet apart virš minėtų surengimų, mums pripuola ištarti dėkingumo žodelį ir Scrantono moterėlėms; nemažai joms teko pavargti ir sunkiai dirbti iki kol

jos galėjo suteikti mums tąją reikalingą paramą. Taigi, joms visoms, ir visiems, kurie joms padėjo, tariam nuosirdų dėkų. Ši idomų vakarėlį surengė gerb. ponis Bukantienė ir Jos pagalbininkė gerb. ponis Januškevičienė.

Visiems ir visoms, seneliai, našlaičiai ir Seselės taria dėkų ir užtikrina, kad niekad neužmirš Jūsų paramos, ir priemonė maldos stengsis kasdien atsilginti.

Pasiliekame visad dėkingos, Nukryžiuoto Jėzaus Seserys, Elmhurst, Pa.

WORCESTER, MASS.

Šv. Kazimiero Parapija

DARBININKŲ PRAKALBOS

Lapkričio 6 d. įvyko LDS 7 kuopos mėnesinis susirinkimas. Šiame susirinkime dalyvavo ir kleb. kun. A. Petraitis, Dvasios Vadas. Jis patarė suruošti prakalbą LDS organizacijos naudai. Nutarta prakalbą rengti sekmadienį, lapkričio 20 d., Šv. Kazimiero par. bažnytinėje svetainėje, 41 Providence St., 4 val. po pietų. Kalbėtojas bus kleb. kun. A. Petraitis ir kun. Krušniuskas (vietiniai) ir kviečiami kalbėti "Darbininko" redaktoriaus ir Marianopolio Kolegijos Studentai. Taipgi kviečiamas Marianopolio Kolegijos orkestras groti šiose prakalbose.

Worcesterio ir apylinkės lietuviai ir lietuvaitės kviečiamos ateiti į prakalbą. Rengėjai.

Aušros Vartų Parapija

Aušros Vartų Moterų Socialinio Klubo pirmas organizatyvis susirinkimas įvyko spalio 31 d., 8 valandą vakare, parapijos svetainėje į kurį atsilankė penkiosdešimtys jaunų merginų ir moterų. Puiki pradžia!

Kunigas K. A. Vasys, Aušros Vartų par. klebonas sveikino nares ir džiaugėsi, kad tokis didelis susirinkimas įvyko, ir linkėjo klubui viso gero.

Aušros Vartų Moterų Socialinio Klubo tikslas yra: pritraukti lietuves katalikės mergaitės ir moteris.

I valdybą išrinkta sekančios: Marijona Čižauskienė — pirm.; Anelė Sinkevičienė — vice-pirm.; Victoria F. Shea — rašt.; Elzbieta Kraunelienė — fin. rašt.; Valeria Vieraitytė — ižd.; Monika Vieraitytė — ir Ieva Nedzveckaitė — iždo glob.; Margareta Mitrikienė — tvarkdarė; Antanina Vaškelevičienė — korespondentė. I Veikiančia komisija išrinkta: Anelė Nedzveckienė, Amelija Jankauskienė, Marė Peleckas, ponis Pijaunienė ir Katrina Puodziūnienė. Komisija bus renkama kas trys mėnesiai. Baigiant susirinkimą, buvo "Halloween" party.

Pirm. Marijona Čižauskienė rengia piragų ir kavos vakarą, lapkričio 28 d., 8 valandą vakare, parapijos svetainėje. Kvietė visas nares. A. M. V.

Seštadienio "Feminine Fancies" Šokių Vakarų Didelis Pasisekimas

Chicago, Ill. — Naujai suorganizuotai LRKSA "Feminine Fancies" panelės savo veikimo istorijon įrašė stambų įvykį, kurio liudininkais buvo gana daug lietuvių, suvažiuosiu ne tik iš Chicago ir apylinkių, bet ir tolimesnių miestų. Tai pirmasis šokių vakaras, suruoštas pereinamajam seštadienio vakarui, puošniam Windermere viešbuty.

Ir tikrai, tas vakaras visiems davė progos pasisveikinti su naujomis "Feminine Fancies" panelėmis.

Smagu buvo matyti koregrafo pasirengusią lietuvišką jaunuomenę linksmam skraidant erdvioje salėje.

I šokių vakarą atvyko daug svečių, kurių tarpe buvo: LRKSA Centro pirm. L. Šimutis su sūnu; LRKSA Centro Daktaras Kvotėjas, Dr. Rakauskas; LRKSA Chicago Apskr. Pirm. P. Čižauskas; LRKSA Chicago Apskr. Rašt. Ig. Sakalas su dukrele Aldona; LRKSA Chicago Apskr. organizatorius ir 163 kp. pirm., Juozas Mickeliūnas su žmona; Simano Daukanto Federal Savings & Loan Ass. Pirm., John Kazanauškas su žmona; adv. K. Savickas, Laid. Direk., S. Lachavičius su žmona; "Muzikos Žinių" Red. Varg. N. Kulyš su žmona; Komp. Sarpalius; Dr. Drangelis; Dr. Kadzewick; Dain. Stanaitė, ir daug kitų.

Visi sveikino ir reiškė džiaugsmo dėl gražaus panelių pasidarbavimo. "Feminine Fancies" panelės gražų lapą įrašė į LRKSA Susivienijimo istoriją. Dėl to labiausia tenka sveikinti neišsemiamos energijos ir drąsčią p-lę Ievą Lukošūtę, "Feminine Fancies" pirmininkę. Jos vadovavimu išvystytas lietuvių veiklumas ir vieningumas.

Pralaužus pirmuosius ledus, tikimos, kad LRKSA "Feminine Fancies" panelės kasmet suruoš panašius vakarus.

Taigi kilkit aukštyn mūsų jaunos gražios merginos, ir žadinkite kitas su jumis veikti. Šokių vakaro rengimo komitetas buvo: L. Eukaitė, M. Sucilla, Ieva Lukošūtė, M. Pilot, H. Yuss, ir kitos narės prisidėjo darbu: O. Berneckaitė, F. Yuss, H. Kadzewick, S. Malin, K. Mikšis, S. Lukošūtė, J. Peters, ir E. Engliš. S.K.

Žemaičių krašto vaizdas. Viršuje — Ventos upė tarp Mažeikių ir Viekšnių.

VDV.

Rytinių Valstybių Žinios

VIEŠAS PRANEŠIMAS

LDS CONNECTICUT APSKR. KUOPOMS

Pranešu, kad metinis LDS Connecticut apskr. susivažiavimas įvyks 18 d. gruodžio, 1938 m. Sešios prasadės 1-mą val. p. p., Šv. Andriejaus parapijos salėje, kampas Stanley ir Church Sts., New Britain, Conn. Malonėkite visų kp., atstovai dalyvauti šiame suvažiavime. Be to, prašome pagaminti gerų įnešimų organizacijos gerovei. Taipgi primenu, kad metinės Šv. Mišios už gyvus ir mirusius LDS narius įvyks 18 d. gruodžio, 8:30 val. ryte, Šv. Andriejaus par. bažnyčioje, New Britain. Malonėkite visi nariai-ės dalyvauti šv. mišiose.

M. Mičiūnienė, LDS Conn. Apskr. Raštininkė.

NEW HAVEN, CONN.

MINĖJO 25 METŲ SUKAKTUVES

Spalio 16 d., Šv. Onos draugija minėjo 25 metų gyvavimo sukaktuves. 10:00 valandą ryte draugijos intencijai įvyko šv. mišios, kurių išklausti susirinko bendrai visos narės. Taipgi priėmė šv. Komuniją. Priėmė šv. Mišias ir pamokslą pasakė kleb. kun. M. Pankus. Sveikino visas nares, skaitlingai susirinkusias, ir linkėjo ateityje pavyzdinčiai ir katalikiškai gyventi ir sekti gražų ir garbingą gyvenimą savo draugijos globėjos šv. Onos.

Vakare įvyko graži programa. Suvaizdintas pamokslas 4-rių veiksmų vaiz-

Gražiai Minėjo Sukaktį

Spalio 10 d. pp. Rapolas ir E. leonora Putinskai minėjo savo 35 m. vedybinio gyvenimo sukaktį. Ta proga suruoštas šaunus bankietas pp. Putinskų namuose. Dalyvavo giminės ir artimesnieji draugai. Pp. Putinskus apdovanojo sveikinimais, linkėjimais ir dovanėlėmis. Pp. Putinskai gimė ir augo Lietuvoje, Vilniaus krašte. P. Putinskienė (Sinkevičiūtė) paeina iš Dusetų miestelio, o p. Putinskas iš Daugų par., Užkalnio kaimo. Atvyko į šią šalį 39 m. atgal. Apsivedė So. Bostono lietuvių par. bažnyčioje. Gyveno visą laiką Norwoode. Išaugino gražiai tris dukteris ir vieną sūnų. Pp. Putinskai yra Šv. Jurgio par. parapijiečiai. Linkime jiems sulaukti aukštinio jubiliejaus. Ten buvęs.

das "Tėvų Klaida". Veikalas paimtas iš gyvenimo ir jautriai ir realiai suvaizdintas; ypatingai stebino visus jaunos vaidintojos, kurios dar pirmą kartą scenoje pasirodė ir sugebėjo taip gražiai vartoti lietuvišką kalbą. Vietomis publika užmiršo, kad tai buvo tikrai vaidinimas ir apsišarojo. Visiems vaidintojams priklausio didelis pagyrimas už taip vykusiai suvaizdintą veiklą. Garbė kun. M. Pankui už mokymą.

Kun. M. Pankus buvo vakaro vedėju. Perskaitė visų narių vardus, kurios buvo draugijos steigėjos ir pirmutinės narės. Vaidinimui užsibaigus sekė šokiai. Publikos atsilankė skaitlingai.

Sveikinimus prisiuntė Moterų Sąjungos 33-čia kuopa ir M. Jokubaitė, kuri negalėjo dalyvauti vakare. Minint šias sukaktuves, draugijos narės tinkamai pagerbė savo ilgametę nutarimų raštininkę, p-nią Marijoną Ramanaušienę, kuri jau raštininkauja 24 metus ir pusę. Ta proga narės įteikė gražią dovaną: sidabrinis peilius, šakutes ir šaukštus. "Corsage" įteiktas nuo p-lės M. Jokubaitės. P-nia M. Ramanaušienė, per visą laiką priklausydama prie draugijos dar nėra pašalpos ėmus. Yra susipratus moteris, labai rimta ir malonaus būdo.

Šv. Onos draugija tapo sutvėrta spalio 5 d., su pagalba a. a. kun. E. Griko. Pirmąją valdybą sudarė sekančios narės: Pirm. J. Skarulienė, pagal P. Kliunienę, fin. rašt. M. Janušaitytė, Nut. rašt. O. Matulevičiūtė, ižd. M. Kelnerienė, ižd. globėjos: V. Grabauskienė ir O. Jasinskienė; tvarkdarės — A. Najaitė ir P. Žilinskaitė. Dabartinė valdyba: pirm. P. Šilinskienė, pagalb. O. Jasinskienė, fin. rašt. S. Tamulevičienė, Nut. rašt. M. Ramanaušienė, ižd. M. Augustavičienė, ižd. globėjos Z. Markunienė ir A. Tiškienė. Valdyba susideda iš energingų ir darbščių moterų, kurioms rūpi gerovė draugijos. Per 25 metus draugija išmokėjo didelę sumą pinigų pašalpoms ir pomirtinėms. Išdas yra tvirtas.

Sveikinu Šv. Onos draugijos valdybą ir visas nares ir linkiu sulaukti ir kito jubiliejaus. Gargždiskė.

PO 27 METŲ VEDE SAVO TIKRĄ ŽMONĄ

Kalnas su kalnu sueina, o metų jau vadinosi Slzbieta žmogus su žmogum dar geriau. Taip ne kartą byloja užplūdus Didžiojo karo mūsų žmoneliai. Iš tikrųjų audrai, Elzbieta Sch. tapo žiūrėk, kartais imi ir susitinki ilgai, keletą ar kelio Toje vietoje ji paliko ir po liką metų nematytą pažįstamą. Bet taip, kaip įvyko šis jos vyras, karo metu Moravioj, tai ne dažnai buvo sunkiai sužeistas ir pasitaiko.

1911 m. jaunas Moravijos valdininkas Valteris N. apsisvedė septyniolika-metę merginą Elzbieta N. Ji turėjo tą pačią pavardę, kaip ir Valteris N., nors ir nebuvo giminės.

Tačiau po poros metų jiedu išsiskyrė. Ambicinga Elzbieta, nenorėdama šios moterystės prisiminti, net pavardę pakeitė ir nuo 1914

Paieškomi:

Morta, Ieva ir Stanislovas Jakubauskai, Lauryno arba Raulo Jakubausko ir Mortos Senutaitės vaikai. Jiems priklauso dalis jų mirusio dėdės Jono Jakubausko palikimų. Ieškomi asmenys arba apie juos žinant, prašomi atsiliepti į Lietuvos Generalinį Konsulatą.

Vincas, sūnus Adomo, Jozėnas, gimęs Gaizūnų kaime, Linkuvos valsč., Šiaulių apskr. 1884 m. lapkričio mėn. 17 dieną; iki 1902 m. gyveno Philadelphia, Pa. Jam priklauso dalis jo brolio Juozo Jozėno palikimų. Jei Vincas miręs, jo įpėdiniai prašomi atsiliepti į Lietuvos Generalinį Konsulatą.

Vincas, sūnus Jono, Banys, taipgi žinomas kaip William Banis, gimęs Sudonilų kaime, Butrimonių valsč. 1872 m. lapkričio mėn. 2 d. Jam priklauso dalis jo brolio Andriaus Banio palikimų. Vincas Banys arba apie jį žinantį asmenį prašomi atsiliepti į Lietuvos Generalinį Konsulatą, 16 West 75 Street, New York City.

HERBLAX

Šie vaistai yra padaryti iš žolių. Gydotojai pataria juos naudoti kaip vaikams, taip ir suaugusiems nuo vidurių užkietėjimo.

Wellington & Co. Inc.
Laboratory at Norwood, Mass.

Juozas Kasinskas Inc.

Laidotuvių Direktorius Patarnavimas Dieną ir Naktį
602 Washington Blvd.
BALTIMORE, Md.
Telephone Plaza 8595
Limosinai dėl visokių reikalų.

Parduodame

Visokios rūšies ANGLIS ir COKE

Taipgi per mus galite pirkti Stokers — automatišką angliams kurenti mašiną. OIL BURNERS. Mes reprezentuojame

STETSON FUEL CORP.

Kam reikalingi angliai, prašome pašaukti mus, ir kaip bematant bus pristatyti Bostono apylinkėje.

"DARBININKAS"

366 W. Broadway, Tel. SOU 2680, So. Boston, Mass.

Edw. V. Warabow

(WRUBLAUSKAS)
LIETUVIS GRABOTOJAS IR
BALSAMUOTOJAS

1156 Washington St.,

NORWOOD, MASS.

Tel. Norwood 1503

Brookline Office:

24 Field St.

Tel. Brookline 2005

Rašo Dr. Antanas Juška

Saulėje Nepaprastai Daug Dėmių

Ar Turi Ryšių Saulės Veiklumas Su Žemės Reiškiniiais Ir Žmonijos Gyvenimu?

Ir saulė ne be dėmių, saulės moksliškasis priežodis. Kad saulėje beveik nuolat pasitaiko dėmių, yra žinoma jau keli šimtai metų. Saulės dėmių skaičius ir jų užimamas plotas nuolat kinta. Kinta taip pat ir pačios dėmės. Vienos atsiranda, kitos išnyksta. Vidutiniškai viena dėmė laikosi 2—3 mėnesius. Dėmių didumas labai nevienodas: vienos iš jų yra tik tik matomos ir gana stipriose žiūronuose, tuo tarpu kitos pasiekia tokio dydžio, kad lengvai matomos akimi, be žiūrono.

Didžiausia ligi šiol stebėta dėmė turėjo 230.000 km. skersmenį, taigi 18 kartų didesnį už žemės skersmenį.

Dėmių skaičius ir jų užimamas plotas svyruoja periodiškai, tačiau periodai nėra visiškai lygtūs. Paskutiniui 70 metų laikotarpiu ilgiausias periodas, kitaip sakant, laikas nuo vieno dėmių maksimumo ligi sekančio, buvo nuo 1870 m. ligi 1883-84 metų; sekantis periodas buvo, atvirkščiai — trumpiausias: jis truko 10 metų. Vidutiniškai periodo ilgis yra 11,3 metų.

Minimumo metu dėmių, beveik, arba ir visiškai, nėra. Paskiau, pirmos dėmės pasirodo gana toli, apie 40 laipsnių atstumu, nuo saulės pusiaujo. Tolimesnės dėmės atsiranda vis arčiau ir arčiau pusiaujo. Paskutines to periodo dėmės išnyksta saulės paviršiuje visiškai arti jos pusiaujo.

Jau seniai pastebėta, kad tuo pačiu metu, kai saulėje

daugiausia dėmių, jos dėmių maksimume, saulėje matyti ir didžiausi išsiveržimai, vadinamieji protuberansai, ir plačiausias saulės vainikas.

Todėl jau prieš kelias dešimtis metų buvo spėjama, kad saulės dėmės nėra atausios vietos, kad jos reiškia ne saulės nusilpnėjimą, bet priešingai — dar didesnį veiklumą.

Tatai betgi aiškiau buvo išsprendę tik šiame amžiuje, kad tiksliau liko išmatuota ir saulės temperatūra ir jos sklaidžiamos šiluminės energijos kiekis.

Spinduliuojančio saulės paviršiaus, arba fotosferos, temperatūra vidutiniškai yra 5.780 laipsnių Celsijaus. Aukštuose saulės atmosferos sluoksniuose temperatūra krinta maždaug 1.000 laipsnių. Apie tiek yra žemesnė ir saulės dėmės temperatūra. Tačiau savo didžiausio dėmingumo metu visa saulė paskleidžia kaip tik daugiausia šilumos. Tiksliausiai šių dienų matavimais nustatyta, kad kiekvienas žemės paviršiaus kvadratinis centimetras, įskaitant ir atmosferos sugeriamą šilumą, gauna iš saulės tuo metu, kai jos spinduliai stačiai krinta į ją (atogrąžų srityje), vidutiniškai per vieną minutę beveik 40 kalorijas šilumos (vieną kaloriją yra šiluma, kuri padidina 1 g vandens temperatūrą 1,942 cal., yra vadinamas solarine konstanta; ji parodo spinduliuojamos energijos kiekį, nes žinoda-

ŠIŲ DIENŲ ŽEMAITIJA. Ir mūsų pramonė šuoliais auga. Ten kur žemaičiams gamina cukrų. Pavėnio cukraus fabriko vaizdas: Viršuje, gyvenamieji trobesiai fabriko tarnautojams ir darbininkams. Apačioje, cukraus fabriko bendras vaizdas, kur šiuo laiku verda darbas pilnu tempu.

mi ją ir vidutiniškai žemės nuotoli nuo saulės, lengvai apskaičiuojame visą kas minutę saulės išspinduliuojamą šiluminę energiją. Šita solarinė konstanta pasirodė nepastovi; ji apie vidutiniškai skaičių svyruoja iš viso apie 2%.

Didžiausia solarinė konstanta esti kaip tik tada, kai saulėje daugiausia dėmių, protuberansų ir kitų jos "veiklumo" požymių.

Saulės, arba žvaigždės, kurių spinduliavimas neįlygus, vadinamos kintamomis. Yra kintamųjų žvaigždžių, kurios maksimume yra kelis kartus šviesesnės, vadinasi, kurios kelis kartus smarkiau spinduliuoja, negu minimume. Taigi saulė tėra tik mažai kintama žvaigždė, nes jos spinduliavimas tesvyruoja apie 2%. Kurios yra to spinduliavimo nepastovumo priežastys, nėra žinoma. Todėl taip pat nežinoma ir dėmių prigimtis. Tik tas faktas, kad dėmės kartais pastebėti verpetai ir kad dėmės susidaro saulės greičiausiai besisukančioje apie jos ašį pusiaujo zonoje, rodo, kad dėmės turi ryšio su saulės sukimosi ir iš viso su gilesne saulės struktūra.

Tolimesnis gerai žinomas ir ištirtas dalykas yra, kad kurių žemės reiškinių ryšys su saulės veikimo atmainomis.

Tai, pirmiausia, žemės magnetizmo jėgų svyravimas. Saulės veikimo metu magnetinės žemės jėgos stipresnės.

Didžiųjų dėmių pasirodymą, paprastai, seka net ištiesos magnetinės audros.

Toliau dar žinoma, kad saulės veikimo metu žemėje daugiau matyti šiaurės pašvaisčių. Nustatytas taip pat šoks toks ryšys tarp saulės veikimo ir meteorologinių reiškinių.

Atsimerant, kad tarp žmogaus psichinių ir fizinių pergyvenimų yra tam

tikras lygiagretumas, jau ne nuo šiandien buvo keliamas klausimas, ar turi kurį tiesioginį ryšį saulės veikimo pakitimai su žmogaus psichės pakitimais ir tuo būdu su politiniais, socialiniais ir kitais plačiais visuomeniniais reiškiniais.

Jei neklystu, lietuvių literatūroje šį klausimą teigiamai atsakyti pirmiausia mėgino kun. S. Šulė pokarinėje "Draugijoje". Iš tikrųjų, norint paviršutiniškai tą klausimą paliesti, reikia paieškoti atitinkamo lygiagretumo tarp atvaizduotų kreivių ir istorinio tautų santykių gyvumo. Didžiausio saulės dėmių skaičiaus metu turėtų atitikti ir smarkiausi tautų gyvenimo įvykiai: karai, revoliucijos, perversmai. Antrąją kreivę matome ypatingai pakilusia apie 1870, 1917 ir 1938 metus. Mažesni maksimumai buvo dar 1883, 1893, 1905-8 ir 1928 metais.

Pirmuosius maksimumus puikiai atitinka Vokietų — Prancūzų karas, Pasaulinis karas ir revoliucijos, šių metų ispanų ir japonų — kinų karai ir nepaprastai Europos politinis įtempimas. Kitiems maksimumams panašūs įvykiai sunkiau aptinkami.

Išskant lygiagretumo tarp saulės dėmių ir istorinių įvykių, reikėtų žiūrėti ir tuomet, kada dėmių buvo mažiausia, vadinasi, kada turėjo būti ramiausia. Minimumai beveik visi vieno: 1802, 1813, 1823 ir 1833 metais. Šitie metai, išskyrus 1813, iš tikrųjų, berods, nepasižymėjo dideliais sukrėtimais.

Dėmių skaičius auga palaipsniui, taip pat ir mažėja palaipsniui. Dabar gyvenamojo periodo dėmės priešpaskutinio maksimumo skaičiaus jau pasiekė 1936 metais, tačiau jų skaičius nustojo didėti ligi šių metų vidurio.

IVAIRENYBĖS

Kiek Metų Žmogus Gali Gyventi

Dažnai sutinkame laikraščiuose, kad Albanijoje, Bulgarijoje ar Kinijoje gyvena žmonių, turinčių 110, 120 ar netgi 130 metų. Vienas Heidelbergo mokslininkas — fiziologas, vardu Pultter, kuris ilgą laiką tyrinėjo žmonių amžiaus ilgumą, yra pareiškęs, kad laikraščiuose paduodamoms žinioms apie žmonių amžiaus ilgumą negalima tikėti. Profesorius matematiškai pagal statistikos duomenis yra apskaičiavęs, kad 107 metų amžiaus žmogus sutinkamas kartą per 226 metus, 108 metų amžiaus — kartą per 230 metų, o 110 metų amžiaus esąs aukščiausias žmogaus amžius. Prof. Putter pažymi, kad daugumoje atsitikimų labai sunku patikrinti senų žmonių amžiaus. Labai dažnai, ypač Balkanuose tai padaryti esą visai negalima, nes prieš šimtą metų ten nebuvo dar tinkamo žmonių surašinėjimo knygoje krikšto metu. Tais gi atsitikimais, kada senelio amžius galima patikrinti, pasirodo, kad tariamai labai senų žmonių esąs daug mažesnis. O kad jų amžius paduodamas labai senas, prašokstas 120 ir 130 metų, tai esą todėl, kad seni žmonės mėgsta sau pridėti metų. Pav. neseniai per gyventojų sura-

Ar jau pasiektas šio periodo maksimumas, kuris yra jau pralenkęs 1917 m. aukštą dėmingumą, dar nepaaiškėjo.

Tai gi išvada tokia: jei yra ryšių tarp saulės dėmingumo ir žmonių psichės, tai įtempimo atslūgimo greitai dar negalima laukti: didelis dėmių skaičius dar laikysis ligi 1940 metų, o dėmių minimumas tebus pasiektas tik apie 1944-45 metus.

šymą Bavarijoje 27 žmonės pasakė, turį daugiau nei 100 metų. Patikrinus gi metrikų knygas pasirodė, kad tik viena moteris turėjusi, iš tikrųjų, 100 metų, o iš jų tarpo 15 žmonių neturėję netgi 90 metų. Seniausias žmogus, kurio gimimo metai patikrinta, esąs buvęs anglų chemikas Chevre, kuris gyvenęs 103 metus (1786—1889). Putter pastebi, kad ligi šiol nėra karto tikrai nenustatyta, kad kuris nors žmogus gyventų daugiau nei 110 metų. Taigi ilgiausias amžius esąs 110 metų.

Nyksta Bulių Kovos Ispanijoje

Bulių kovos — tai tautinis ispanų žaidimas. Kaip Amerikoje boksas, Anglijoje arklių lenktynės, taip Ispanijoje bulių kovos sutraukia aibes žiūrovų. Prasiidėjus Ispanijos naminiam karui, suprantama, bulių kovos turėjo būti retesnės arba ir visai išnykti. Nuslinkus nuo kai kurių vietų karo audrai, vėl pradėta rengti bulių kovos. Tačiau nacionalistų Ispanijoje jos nebeturi pusės tokio pritarimo, koks buvęs anksčiau.

Vokiečių spauda rašo, kad, reikia manyti, jog bulių kovos visai nebebus rengiamos. O taip atsitiks dėl kelių priežasčių. Pirmiausia, generolas Franco bulių kovų, jis beveik žiūrėti futbolo rungtynių. Šiuo metu Ispanijoje nėra gerų toredorų, kadangi visi jauno amžiaus vyrai kovoja fronte. Be to, ispanų jaunimo organizacijos stengiasi savo nariams surasti naujų podoresnių žaidimų, negu kruvinos bulių kovos. Jau dabar kai kurios bulių kovų arenos paverstos futbolo ar kitokių sportų aikštėmis.

Šokės Iš Miego, Nušovė Savo Draugą

Neseniai Apygardos teismas Kolonijos mieste svarstė vieno didelio dvaro laukų sargo Jono Hrynyko bylą, kurioje jis buvo kaltinamas žmogžudybe. Nusikaltimas įvyko tokiomis aplinkybėmis. Hrynyk turėjo daug darbo laukuose, nes tuo laiku labai plito laukų vagystės. Paties apsigynimui nešiojosi su savim primuštą šautuvą. Šių metų rugpjūčio 1 d. užmigo savo pirkioje. Apie ketvirtą valandą ryto pas Hrynyką atėjo jo geras kaimynas. Tuo metu Hrynyk šoko staiga iš miego, stvėrė šalia gulintį šautuvą ir iššovė kaimyno pusėn, kurį mirtinai nušovė. Teismas kaltinamasis teisinosi visai nenoromis nušovęs savo kaimyną, kuris buvęs jo geriausias draugas. Hrynykas sėpnavęs, kad du vagys vogė pėdus, ant kurių jis miegojęs. Staiga jis stvėręs šautuvą ir iššovęs vagio pusėn, paskiau jis atgavęs sąmonę suprato, kad nušovęs savo gerą draugą. Teismas kaltinamąjį išteisino.

NAUJOS KNYGOS

- DU VAINIKU, scenos veiklas — tragedija penkiose veiksmuose. Parašė kun. Dr. Jonas Navickas, MIC. Kaina 25c.
- PRANAŠYSTĖ, scenos veiklas. Iš anglų kalbos vertė kun. Dr. Jonas Navickas, MIC. Kaina 25c.
- TIKĖJIMO SKYDAS, parašė kun. Juozas Zidnavičius. Šios knygos autorius gražiai išaiškina Kristaus mokslo pagrindus. Taipgi savo knygoje ypač kausiai atsako į įvairius užmetimus bei priekalstus. Ši knyga turėtų rasti kiekvieno kataliko namuose. Knyga yra 389 puslapių. Kaina tik \$1.00.
- SKAITYK — Rasi UZSLĖPTA TURTA, parašė kun. V. Kulkauskas, MIC. Knyguteje labai suprantamai išdėstyta šv. mišių vertė ir nurodyta jų klausymo būdas. Kaina 20c.
- ŽYDU KARALIUS, drama. Vertė kun. Dr. Jonas Navickas, MIC. Kaina 25c.

Knygos gaunamos: — Darbininkas 366 West Broadway, So. Boston, Mass.

MALDAKNYGĖS

<u>GARBĖ DIEVUI, juodi, tikro kolenkoro viršeliai, 384 pusl.</u>	65c.
<u>SVEIKTA MARIJA, juodi tikro kolenkoro viršeliai, raudoni kraštai, 384 pusl.</u>	65c.
<u>ANGELAS SARGAS, tinkama vaikams, mažo formato, 127 pusl.,</u>	30c.
<u>DIEVAS SU TAVIM, juodi, tikro kolenkoro viršeliai, 192 pusl.</u>	35c.
<u>JEZAU, PAS MANE ATEIKI, specialė vaikams maldaknygė, tinkama prie pirmos šv. Komunijos, tikro kolenkoro viršeliai, mišių maldos iliustruotos paveikslais, pauksuoti kraštai, 254 pusl.</u>	40c.
<u>JEZAU, PAS MANE ATEIKI, juodi, tikros odos ir tankūs viršeliai; apvalūs kampai</u>	\$1.25
<u>MALDAKNYGĖ, juodi drabužiniai apdarai, 255 pusl.</u>	65c.
<u>MALDU RINKINĖLIS, juodi, odos imitacijos apdarai</u>	75c.
<u>MALDU RINKINĖLIS, juodi tikros odos minkšti apdarai</u>	\$1.50
<u>MALDU RINKINĖLIS, balti celuloidiniai viršeliai</u>	90c.
<u>MALDU RINKINĖLIS, balti celuloidiniai viršeliai su kabike</u>	\$1.50
<u>PULKIM ANT KELIŲ, juodi tikros odos apdarai, 555 pusl.</u>	\$2.50
<u>SVENTAS DIEVE, didelėmis raidėmis, tikros odos apdarai, kraštai gausiai auksuoti tikru auksu, 565 pusl.</u>	\$3.00
<u>pusl.</u>	65c.
<u>VYRAI BROLIAI, specialė vyrams maldaknygė, parinktos gražiausios maldos, šilkinė labai plona popiera, juodi kolenkoro viršeliai</u>	\$1.30
<u>VYRAI BROLIAI, tikros odos apdarai, apvalūs kampai, tikru auksu auksuoti kraštai, 632 pusl.</u>	\$2.50

DIDELĖMIS RAIDĖMIS MALDAKNYGĖ

'SVENTAS DIEVE'

"Sventas Dieve", — knygos formatas 5x 3 1/2 colių, storumo colis. Juodi, tikros odos viršeliai; auksuoti kraštai.

Joje yra 9 litanijos ir įvairiausių maldų.

Kaina \$3.00

Kad parodyti kokios raidės didumo yra, čia talpiname šios maldaknygės raidžių nuotrauką "Stovi motina verkdamas".

Stovi motina verkdamas, Ant to kryžiaus regėdamas Sūnų savo prikalta. O kaip širdis jos skaudėjo, Kada mirštantį regėjo Sūnų savo brangiausią. Kursai, žmogau, neraudotum,

Užsakymus prašome siųsti: DARBININKAS

366 West Broadway,

So. Boston, Mass.

Žinios Iš Lietuvos

MINTAUJOS "SUKILELIŲ" ORGANIZATORIUS

Didis Ir Tylus Vyras

1868 m. rugsėjo 19 d. (vadinamas (prieš 70 metų), Baublių dv., Kartenos par., Kretingos aps., Urbonavičiams gimė sūnus, kuri Jokušavo bažnyčioje rusų valdžios ištremtas vienuolis pranciškonas pakrikštijo Pranciškaus vardu. Tada Lietuvoj jau 5 metai siautė itin žiaurus rusų priespaudos ruduo. Po 1863 m. pralaimėto sukilimo (lenkmečio) buvo uždrausta spauda, uždarytos lietuviškos mokyklos, išdraskyti vienuoliai.

Neilgai Pranelis džiaugė savo gimtine. Greitai tėvai persikėlė į Gargždų parapiją ir išsinuomavo Grimališio dvarelį. Pranuko gabumai jau iš mažumos pradėjo reikštis. Anot vietos kunigėlio, rengdamasis pirmos Išpažinties "Katekizmą, kaip gaidys užsimerkęs atsako, ant vienos kojos stovėdamas, o ministrantūrą gražia kaip ropę". To paties kunigėlio prikalbinti tėvai nutaria Pranuką leisti mokytis. Bet kur leisi — artimiausia mokykla net už 17 mylių (apie 120 km). Ir vieną žiemą rytą... Pranukas pažadintas anksčiau ne kaip paprastai, liepia rėdytis keliu: — Vaziuosi, girdi į mokslo! Ir buvo išvežtas vos 8 m. studentas. Kuršo gubernijon. į Rucavos vokiečių pradž. mokyklą, kurią per 2 metus baigęs įstojo į Liepojos vokiečių gimnaziją.

1885 m. jaunas abiturientas savo atestata iiteikia Žemaičių Dvasinei Seminarijai.

Po vienerių metų jaunasis klierikas, teturėdamas vos 18 m., sugeba jau apie save suburti visus uolius lietuvių klierikus ir įsteigia slapta "Lietuvos Sūnų" draugiją. Draugijos visas judintojas buvo pats klr. Urbonavičius. Jos tikslas buvo rengti kunigus lietuviškai pastoracijai. Visą laiką jaunas klierikas buvo apsiavęs darbais. Per tai palaužė ir taip silpną savo sveikatą. Po 4 metų baigia seminariją, bet, bū-

damas per jaunas, visus 2 metus klr. Pranas turi praleisti tėviškėj. Rodos, jam kaip tik reikėtų susirūpinti savo sveikata, išsėti ir gydytis, bet jaunas idealistas mato begalės darbo, jis nerimsta ir visu uolumu prisideda prie slaptos lietuviškos spaudos gaminiimo. Visur Visur pilna žandarų, bet klr. Urbonavičius juos gudriai apeina. 1889 m. nuvyksta į Tilžę susitarti dėl "Apžvalgos" leidimo. Ji išsiestomis rankomis pasitinka tuometiniai veikėjai: Jagomastas, Vydūnas ir k. Jis dainuoja jiems lietuviškas dainas, žadina jų patriotizmą, tariasi dėl bendro darbo. Toliau laikinai ir dabartinis Prūsų Lietuvos veikėjas Jagomastas per prelato minėjimą 1938. X. 9. Telšiuose pareiškė: "Tai buvo pirmas lietuvis inteligentas, kuris tada mus iš Lietuvos apėmė."

Būdamas faktinuoju "Apžvalgos" redaktorium, klr. Urbonavičius pats organizavo knygnešius ir visą apylinkę per juos anurūpindavo knygomis. Šie 2 metai yra vaisingiausi prelato žurnalistikos metai. "Apžvalgoj" tada būdavo išistos jo studijos pasirašytos Vytauto, Bangpūčio. Pronės, Jonio, ir J. B. Bajoručio. 1891 metais klierikas Urbonavičius gauna kunigo šventimus ir paskiriamas vikaru į Plungę. Uolus pastoracijos darbas atima daug laiko ir mažiau iš jo besusilaukia Apžvalga, bet dėl to pats knygų platintimas dabar sėkmingesnis. Kiek spėjama iš jubilato raštų, jo būta nepaprastai kūrybingo žmogaus. bet nepaprastas prisirišimas prie žmonių sielu atimdavo jam begalės laiko, ir dėlto jo raštija sumažėjo.

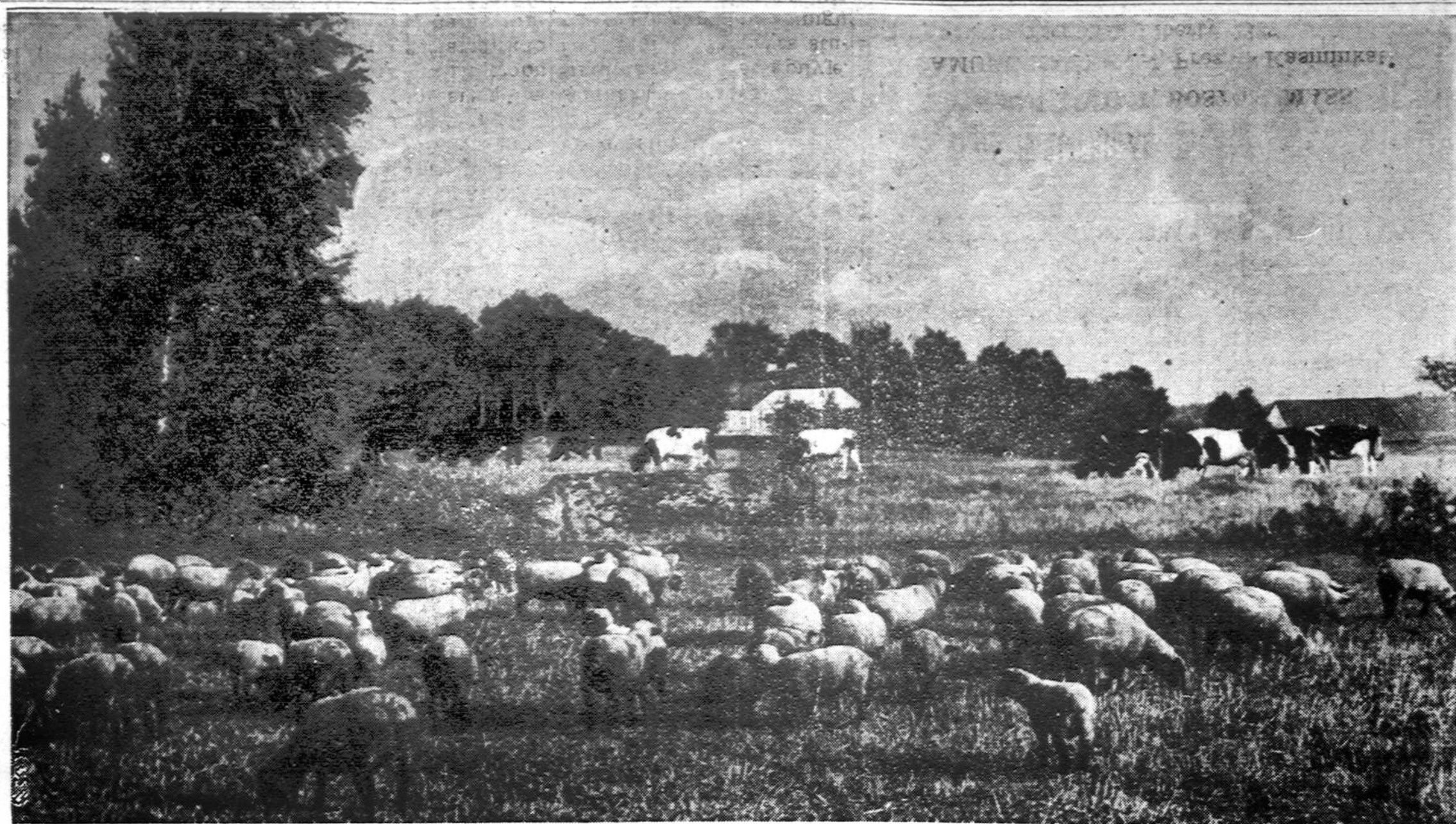
Po 5 metų kun. Urbonavičius iškeliamas į Mintauja kapelionu. Kaip tik tada iš valdžios atėjo įsakymas versti mokinius rusiškai melstis. Kapelionas prašė mokyklos globėja įsakymą atšaukti ir leisti kitu tikybų mokiniams melstis savo kalba, bet globėjas nė klausytis nenorėjo. Kaip taip,

tai kapeliono iniciatyva ir paraginiu kilo mokinių streikas, kuriame vienas iš aktyviausių dalyvių buvo ir dabartinis Valstybės Prezidentas A. Smetona. Po streiko kapeliono į gimnaziją nebeįsileido, jį apkaltino maišto kėlimu.

Prasideda vėl darbas parapijose. Uoliai kun. Urbonavičius eina Kauno šv. Trejybės parapijos vikaro pareigas. Netrukus perkeliama į Klovanius klebonu, kur jį žmonės ir dabar mieliai prisimena. 1905 m. kleb. Urbonavičius perkeliama į Salantus, kur ir pasireiškia didžiausias jo veikimas. Ypač jis išvysto čia savo organizacinę veiklą: įkuria blaivybės draugiją, kuri apima visus lietuviškus ir katalikiškus reikalus, slapta organizuoja kaimų jaunimą ir jaunimo vienetų ir rengia dirvą bešvintančiam "Pavasariui" ir Nepriklausomai Lietuvai. Jaunimo organizaciniam darbui jubilatas visada skyrė daug reikšmės: dar Plungėj vikaraudamas po kalėdų ilgus vakarus jis praleisdavo su jaunimu, susikvietęs jį į vieną vietą. Salantuos tas veikimas jau buvo suorganizuotas, turėjo griežtą kryptį, nuostatus ir praktiką. Jis buvo ankstesnis net už pavasarininkų judėjimą, ir tą vardą organizuotas Salantų jaunimo samburis prisimė gal apie 1916 m.

Itin daug savo raštų jubilatas yra rašęs jaunimui: "Seselei - Rūtelei", "Broliukui - Dobilėliui", "Spinduliai", tai vien jaunimui skirti vertingi dalykai. Ir forma, ir stilius, ir pats turinys dvelkite dvelkia nuširdžiu paprastumu ir tiesiškai auklėjančiu pamokymu. Yra ir religinės kultūros raštų nemažai: "Man šviečia saulė", "Zinotina, tikėtina, darytina", "Apie moterystę" ir k. Autorius tiek yra kuklus, kad ir savo pavardės jis niekur nerašo, o pasirašo slapyvardžiu Kupranas (Kun. Urbonavičius Pranas).

Nuo 1925 m. Jubilatas uoliai dirba Telšių Vyskupijos Generalvikaru. "O. V. Ž."

Šių dienų Žemaitija. Būdingas kylančios žemaičių krašte gerovės vaizdelis. Tvarkingos sodybos palaukėse — šiaulių apskrityj VDV

Kruonis

Viena mažiau žinomų mūsų istorinių vietų yra Kruonis, nedidelis Trakų aps. bažnytkaimis, teturįs apie 500 gyventojų. Jį nesunku pasiekti: pro jį eina plentas iš Žiežmarių į Alytus ir į Rumšiškes.

B. Balinskis (Wiekie Księżtwo Litewskie, 1846) rašo apie Kruonį:

"Tai yra, matyti, nepaprastai sena Lietuvos sodyba, nes vardas jos yra aiškiai toksai pats, kokį turėjo pas romėnus Nemunas — Chronus arba Kronus".

Sunku sutikti su tokiu palyginimu, nes dabartinis Kruonis yra 6 km nutolęs nuo Nemuno. Žinoma, gal seniau jis buvo ir prie Nemuno, kaip daug kitų miestų, kurie keitė vietą, nusidėdami vardą, kaip Utena, Anturkė, Linkmenys, Alytus. Jei būtinai reikia miestelio vardą pateisinti upės vardu, galima pasitenkinti Kruonos upeliu, Lopainios intaku, kuris teka pro patį Kruonį.

Didžiausia Kruonio įžymybė — senoviško stiliaus mūrinė bažnyčia, pastatyta XVII a. pradžioje Lietuvos unitams. Statė ją kunigaikščiai Oginskiai, kuriems priklausė Kruonis. Rusai buvo pavertę bažnyčią cerkve, dabar joje meldžiasi katalikai. Zakristijos sienoje įmūryti bažnyčios steigėjo Teodoro Oginskio ir statytojo nežinomo architekto akmenys barjeliai. Rūsyje po bažnyčią yra Oginskių karstai, vokiečių Didž. karo metu išvartyti: čia buvo palaidotas garsusis Bagdonas Oginskis su žmona.

Kruonio bažnyčia — reikšminga senosios statybos pavyzdys; tokių nedaug beliko: Deltuva, Veliuona, Siesikai...

Kita idomi vieta Kruonyje — Oginskių pilies griuvėsiai pietiniame bažnytkaimio gale, už Kruonos. Dar tebėra storų (apie 1 metrą storumo) sienų liekanos, aplink įvairių trobų apstatytos. Jaučiama, kad visų aplinkinių namų fundamentai ir krosnys pada-

(1883 — 1887). Kunigystės šventimus gavo 1887 m.

Kunigaudamas buvo Kuliavos bažn. administratorium (1888), Oršos vikaru, ir kartu Dubrovno bažn. administratorium (1888 — 1889), Babinavičių klebonu (1889 — 1899), Liepelio klebonu ir Liepelio dekanato dekanu (1899 — 1905), Zabalių klebonu ir Siebežo dekanato dekanu (1905 — 1918). 1918 m. bolševikų buvo įmestas kalėjimas ir jame išbuvo trejus metus. Po to grįžo į savo tėviškę Lietuvoje.

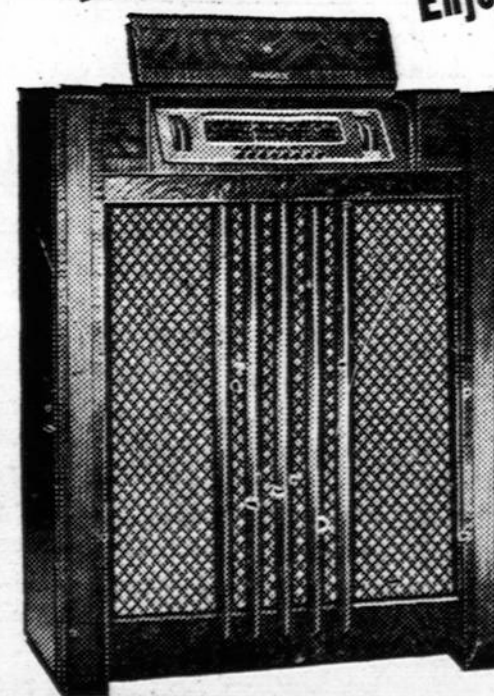
Pailsėjęs, pradžioje vikaravo Darbėnuose, vėliau

Kėdainiuose prie šv. Jurgio bažnyčios. Paskiau gyveno kurį laiką Stačionuose, o nuo 1933 m. buvo Krakių vienuolyno kapeionu. Mirė 1938 m. spalio 17 d. Krakėse. Requiescat in pace.

Vyčio Kryžiaus Kavaleriaus Žiniai

Kaunas — Kariuomenės vadas kviečia visus Vyčio Kryžiaus ordino ir Vyčio Kryžiaus kavalerius, kaip kariuomenės svečius, dalyvauti Kaune jos 20 metų sukaktuvinėje šventėje š. m. lapkričio 23 dieną.

Now Showing
1939 PHILCO
Enjoy Instant, Electric
Push-Button
Tuning!

PHILCO 45XX* — with instant trouble-free Electric Push-Button Tuning (8 favorite stations at a touch of your finger) — American and Foreign Reception, Streamlined Dial, Cathedral Speaker, Inclined Control Panel, Inclined Sounding Board, and more famous Philco features. Walnut Cabinet of smart new design.

\$129.50

41 MODELŲ

\$22.50

IKI

\$398.00

LENGVI IŠSIMOKĖJIMAI

Šitie nauji 1939 Philco modeliai yra patogūs ir pridoda Jūsų kambariui naujo puošnumo! Šitie nauji Philco yra pagerinti — išbulinti — ir jų kaina yra kuo prieinamiausia. Ateikite ir patys išsirinkite Philco iš

UNION ELECTRICAL SUPPLY CO. INC.

92 HIGH STREET, BOSTON, MASS.

SAMUEL KAUFMAN, Prez. ir Kasininkas

Telefonas Liberty 2337

BROCKERT'S ALE

PADARYTAS IŠ LIETUVOS PARVEŽTŲ
MIEŽIŲ

IŠ KRANO IR BUTELIUOSE!

Jei norite atsigerti skanaus alaus ar ale, kuris yra padarytas iš Lietuvos parvežtų miežių, atėję į tavernas ar restoranus prašykite BROCKERT'S. Paragavę BROCKERT'S — jo visuomet reikalausite.

**Brockert's
ALE**

60 Ellsworth St.
Worcester, Mass.

Telefonas
Worcester, 5-4335

BOSTON BRANCH
1410 Columbia Rd.,
South Boston

PHONE
So. Boston
2271